

Nothing splendid has ever been achieved except by those who dared believe that something inside them was superior to circumstance.

—Bruce Barton.

OPINION

Founded by Mahatma Gandhi in 1903,

Former Editor: Manilal Gandhi—1918-1956.

No. 45—Vol. LVI.

Friday, 28th November, 1958

REGISTERED AT THE G.P.O. AS A NEWSPAPER.
Price: FOUR PENCE

“HATRED—HINDRANCE TO FREEDOM . . .” TOM MBOYA

SPEAKING at a farewell dinner given in his honour by the Kenya Indian Congress, the Commissioner for India, Mr. Prem Krishen said he was leaving with one wish in his heart...that all the people who lived in the beautiful land of Kenya would march forward in step under the banner of true democracy.

Replying to a toast proposed by Dr. Gikonyo Kiano, and seconded by the President of the Congress, Mr. S. G. Amin, the Commissioner said: To my mind, if civilisation means anything, it means this—that there is room for give and take, that there is definite

PREM KRISHNEN DEFENDS INDIA'S FOREIGN POLICY

SPEAKING at a farewell dinner given in his honour by the Kenya Indian Congress, the Commissioner for India, Mr. Prem Krishnen referred to what he called India's “mis-understood” foreign policy.

“I occasionally meet people who ask me: “Why are you neutral?—Why is India sitting on the fence?” Foreign policy is not something which can be picked

(Continued on page 457)

desire and action by the more advanced to help the backward and the less fortunate and to create a new world and a new heaven in which there is equality of opportunity, absence of privilege and a marching forward in step of all the people under the banner of true democracy—of liberty,

equality and fraternity.”

Mr. Tom Mboya, M.L.C., described Mr. Krishen as “a great friend who will be remembered for a long time by the Africans,” and Dr. Klano said he had been a “great diplomat, an ambassador of goodwill and a friend of Kenya.”

(Continued on page 457)

Stop This Nonsense!

THE “Star's” correspondent say that Mr. Duma Nokwe, one of the Union's few African advocates and assistant secretary-general of the African National Congress, was beaten up by European policemen, he alleged. He said he will lay charges against the two men as soon as he is well enough.

In bed at a friend's house in Alexandra Township Mr. Nokwe said he was travelling along Corlett Drive from the township to his home in Orlando when his car stalled. He got out and tried to get help.

“A police car drove up and two Europeans got out. They asked me who the car belonged to I told them it was mine, but they said it looked like a stolen car. They began to hit and kick me. I tried to get away into a yard, but they caught me and beat me up again. Then they left me.”

Later a police van arrived, but the man in it declined to help Mr. Nokwe. Early this morning a van from Wynberg police station came to the scene.

Mr. Nokwe was taken to the charge office, where an ambulance from the Alexandra Clinic was summoned. He was taken to the clinic, where he was treated and discharged.

The station commander at Wyberg police station said that he was aware of Mr. Nokwe's allegation, but could not comment as the matter was still under investigation. If the allegation was correct a charge of assault would be laid against those concerned.

Basuto Chiefs Reject Verwoerd's Plan

FIVE Basuto chiefs who arrived in London for talks with the British Government about constitutional development in Basutoland, issued a statement on a speech by Dr. Verwoerd, in Pretoria when he said that his Government could do more for the British Protectorates of Basutoland, Swaziland and Bechuanaland than could Britain.

The statement reads: “We feel that South Africa cannot do anything for our progress in Government which Great Britain cannot do equally well.

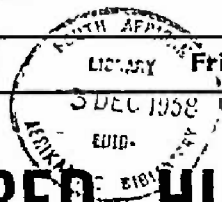
“We reaffirm in humility our loyalty to our Queen, and we continue to look to Britain for support and guidance.

“While we believe that our progress towards self-government has been too slow, we have come here with plans which we think are moderate and workable.

The Basutoland African Congress has protested against the inclusion of the Resident Commissioner, Mr. A. G. T. Chaplin, in the constitutional talks.

A Congress letter to the Colonial Office that the Basuto know that already Mr. Chaplain has more often than not supported proposals and schemes contrary to Basuto wishes.

It calls him “a typical South African to whom the White Man's interests must always come before those of an African, even in a Black man's country.”—Sapa.

OPINION

FRIDAY, 28TH NOVEMBER 1958

Now, It Is Mr. Duma Nokwe

THE incident in which the Transvaal African advocate, Mr. Duma Nokwe who is also a very highly-placed and responsible leader of the ANC, was assaulted, is either an unforgivable piece of Police stupidity or a bit of incitement to violence against which the law-abiding citizen must raise his voice in the strongest possible.

This resort to violence on the part of the supporters or the employees of the government constitutes a chain of actions about which the least that can be said is that they are very sinister. A little over a year ago an African journalist had tear gas and stink bombs thrown at the meeting which he addressed in Pretoria. A few months ago the President-General of the ANC was assaulted. Now, an officer of the Supreme Court of South Africa, who, in private life, is a prominent leader of his people, has been beaten up.

The duty of the Police is to protect the private citizen from being interfered with unlawfully or his peace being disturbed by the criminally-inclined. When the Police themselves emerge in the role of a mob which readily resorts to violence in dealing with the public, it is then time to realise that there is something fundamentally wrong in our whole system of justice.

This system is based on the immoral conception that the White man has the right to impose his will on the man of colour. The underlying assumption is that the non-European is the virtual private property of the White man with little or no dignity of his own or personal self-respect. For him there cannot be such a thing as the protection of the law. All he is expected to do at all times is to obey the will of the White overlord.

But this is in conflict with everything decent in the experience of the race of Man. It is at variance even with the White man's so-called Christian ideals. In a mixed society it is dynamite, pure and simple.

In these circumstances, it is hardly surprising that one of its direct products has been the emergence of the Madzunya faction in the African community. Racialism is a wicked thing. It will be a very sorry day for the African the day he sees much virtue in it. But with the arrogance and madness which are fashionable even in circles whose duty is to uphold the law, the day is not far when the law will have been thrown into such disrepute that Black and White will be involved in very serious trouble.

This is not a threat. It is a grave warning uttered in the interests of peace. It is tragic that the threat to law and order which will lead to this disaster comes from the government and its supporters or employees.

Comment On Men And Events

The White Press And African Nationalism

By JORDAN K. NGUBANE

AS was to be expected in a country where everything is seen from the perspective of race the emergence of the Madzunya group has made White Pressmen who support the United or Nationalist Parties shout themselves coarse against African Nationalism as though the African has no right whatsoever to recast his thinking on the race problem.

In the ensuing excitement the Orlando crisis has been seen, even by observers one would normally expect to be a little more sober, wholly out of perspective.

It must be realised that the emergence of the Madzunya group is a natural and direct outcome of the return to power of the Nationalist Party in 1948 and ten years of cruel tyranny which seems to find pride in humiliating the African. Sooner or later the African community was bound, to quote Rev. Z. R. Mahabane, to say: "Thus far and no farther!" The emergence of the Madzunya group is a strong voice of protest against the humiliation of the human being born with a dark skin and kinky hair.

Wrong

I certainly think Mr. Madzunya is very wrong to say that he wants everybody to be an African. He has no right to say that. If he can say that, what will stop him to-morrow saying that everybody must be a Shangané—assuming that Mr. Madzunya was a Shangané? The line of movement from racialism on a big scale to tribal hatred is straight and clear. If you are a racialist, in time you must be a tribalist because the first is the father of the second. Thus, from talk of driving the White man into the sea, I would not be surprised to hear that Mr. Madzunya wants all the Zulus, the Xhosas and the Basuto out of the Transvaal; I would not be surprised if he started pulling down the achievements of our united people from 1912. The line he has taken is wrong, narrow, dangerous and immoral.

It is not even good politics. He says he hates race oppression. We fight Verwoerdism today firstly because we want to be free to live as we think best. I am sure Mr. Madzunya fights to reach this goal. I am sure that he fights, like me, because he does not want to be "Afrikanerised". He and I want to be Africans; we love our languages, culture and history. We are

proud of our contribution to South Africa's growth in the midst of every discouragement and we are certain that we are moving events to a better future for everybody. We fight the men of apartheid because they want to dictate to everybody.

If you do not comply with their dictates, they arrest you; they pass immoral laws in their Parliament. And if these do not succeed, they organise mobs and hit you in public meetings or throw bombs at you. They do all this because they want everybody to glorify the Afrikaner. Mr. Madzunya says all this is wickedly wrong. At the same time he says it is quite alright when he does it himself. At least the Press has reported him as saying this and up to now I have seen no correction of it from his side.

Race Hatred

While Mr. Madzunya is very wrong and inconsistent in fighting race hatred from the Whites and favouring it from the Africans, in denouncing dictatorship from the European and seeing every virtue in the African dictator, the White Press, which has driven him to this extreme, has no business to raise arms in holy horror as though the African has no right to insist that people should treat him with respect.

More than this, the White Press has no business to regard or brand African Nationalism as a threat to the White race. It is true that the incipient racialism could develop to very dangerous proportions. But we have not reached that point, and to act as though tomorrow was Doomsday is to panic in a very irresponsible way. Mr. Madzunya does not have the guns with which to ensure respect for his wishes. Organisationally, his followers are in the minority in the African community. With Verwoerd in power, I am certain Mr. Madzunya's following will grow. But there is no point in treating every African Nationalist as though he were Mr. Madzunya. There is no point even in hating Mr. Madzunya, because

that would be the surest way of making him a desperate man. There are better things sections of the White Press can do than run around creating desperate men.

What we need is to realise that the emergence of the Madzunya group marks an important turning-point in the growth of African Nationalism—exactly in the way that the Bloemfontein conference of 1912 was an important turning-point.

Hypocrisy

Having done that we, the democrats, need to give our faith a meaning which will be valid on both sides of the colour line. Mr. Madzunya, in effect, says there has been too much hypocrisy and lip-service about democracy. He says democracy has not worked because the White minority imposes its will on the majority. Now, he wants the majority to impose its will on the minority. The only real answer to him is to organise a militant democratic front on the largest scale possible which will sweep apartheid off the face of South Africa. For a long time we have had empty talk of goodwill from the White side. In effect, Mr. Madzunya's emergence is a demand that this talk should be translated into deeds. If it cannot be so translated; if democratic or Christian ideals are inadequate for purposes of creating such a front, nobody has any business to raise a finger against Mr. Madzunya.

It is tragic that even our Pressmen in the big dailies have been so nurtured on racialism that at the moment the best they do is to get on to hilltops in endeavours to scare everybody against Madzunyaism. The English Press did that to Hertzog and produced Verwoerd. If that blunder is repeated in the case of Mr. Madzunya, the Press could very well saddle us with an African Attila one day.

Children

I do not want that to happen. I have children whom I love. It is my duty to ensure that the world in which they will live will be such that they will be free to make the best possible use of their lives. That can happen only where no group is oppressed. I have suffered so much from oppression that I have no time for the oppressor from any side of the racial line. I am certain that if the things which the White Press ascribes to Mr. Madzunya are correct, he is marching along the road which will end in his being the oppres-

sor of his fellowmen.

I do not say Mr. Madzunya is the incarnation of virtue. I do not say he is an ogre ready to throw into the boiling pot innocent White people. I say he is a human being and a criticism of the weak-kneed opposition that all democrats have given to apartheid; a criticism of the mealy mouthed and very often spineless opposition of the Churches to the wickedness of apartheid; a criticism of the ANO's preoccupation with the Freedom Charter and the Congress Movement while the women of Africa are forced to carry the Pass.

Political Monster

In these circumstances, the duty of those of us who prize liberty is not to waste our time calling Mr Madzunya names. It is to roll up our sleeves and show him and his followers that we are out to defeat race oppression; that we have a safer and more effective way to a better future for everybody. If we do that, Mr. Madzunya will be no threat to anybody. But if we waste time seeing a political monster in him; he will be a political monster!

Equal Pay For Equal Work

The Government of India has recently declared its intention to give effect to the ILO Convention regarding payment of equal wages to men and women employed in similar work. The Convention, adopted by the ILO in 1951, was accepted in principle by the Government of India long ago, but implementation was deferred because the Government had not the necessary means. Recently a Committee of the ILO recommended that to begin with, member countries should give effect to the convention in Government controlled industries and establishments. On the basis of this recommendation the Government of India has now decided to introduce equal pay scales for men and women in Government services and in other establishments where the Government has a right to fix the pay scale. The Government will request employers in the remaining industries and establishments to do the same. This order will come into effect within 12 months. At present 24 out of 80 member states of the ILO have accepted this convention.

Vinoba And "Spiritual Value Of India"

THE press in France, has been evincing keen interest, though sometimes hostile, in India. Not a few have applauded the policies and achievements of the Indian people. Our Five-Year Plans of economic development, our neutral foreign policy based on the ideals of Panch Sheel and Co-existence etc. have drawn worldwide attention. The Sarvodaya Movement of Acharya Vinoba Bhave—the Saint on the March has helped reinstating the faith in human goodness. Mr. G. Naidenoff writing in "La Croix of Paris, dated May 13, 1958, on India's spiritual values and the present mission of Vinoba says:

"While Nehru is building up a new India, Gandhi is not dead. He lives anew in an ascetic salesman and preacher, Vinoba Bhave. That man has the same lean body. wears the same kind of glasses,

speaks in the same calm and soft voice, with a great kindness. He is one of the most learned men in India. It is not for his education though, that millions of Indians have lost their heart to Vinoba Bhave; they have done it because he brought them a new hope. He did not have to spend his energy to struggle against the British, in order to promote basic revolutions as the suppression of the caste system or the rehabilitation of the pariahs. He does not stand against industrialization in favour of craftsmanship.

"His message is more comprehensive. Visiting the 700,000 Indian villages one after the other, he asks the land-owners to share their land with those who have none. He says: "We all belong to the same human family." Vinoba has distributed more than one million acres of land to the poor.

Alan Paton Denounces Group Areas Act To U.N.

INSTEAD of conforming with the requirements of the United Nations Charter, the Union Government is persecuting the Indian people without respite, says a memorandum of the Transvaal Indian Congress sent to the United Nations and all delegations to the General Assembly, now in session:

Delegations will this year also have before them a booklet on the Group Areas Act written by Mr. Alan Paton, author of "Cry, the Beloved Country."

The attacks on the Indian people, policy of race discrimination and the Group Areas Act are the cornerstone of that policy.

One hundred group areas have already been proclaimed throughout the country, including areas in the cities of Johannesburg, Durban, Pretoria and Port Eli-

zabeth. Hundreds of thousands of Indians and other non-Whites will now be required by law to move from their present places of occupation and condemned to live in closed-in group areas specially set aside for them.

Apart from displacing and segregating them the Act is also being used to dispossess the Indian people of their land and fixed property.

Nowhere in any town in the Union have Whites been shifted to make way for Indians and other non-Whites. In all cases Indians are being uprooted from areas they helped to develop.

The memorandum urges that all delegations to UNO act in conformity with the Charter to stop these policies of the South African government.

Phone 835-6786

P. O. Box 1549.

MASTER BROS.

(PTY) LTD.

WHOLESALE MERCHANTS & DIRECT IMPORTERS

HOUSE FOR KEEN CASH PRICES

33 West Street, JOHANNESBURG.

11th Annual Provincial Conference Of The Natal Indian Congress

Non-White Overseas Sports Teams Opposed

"ANY country that sends non-White sports teams to South Africa to play non-White teams is simply condoning the colour bar and lengthening its disreputable life," said Mr. Alan Paton when he declared open the 11th Annual Conference of the Natal Indian Congress in Durban on Friday, November 21.

The three-day conference had a very enthusiastic opening addressed by Mr. Alan Paton, Chief Albert J. Lutuli and by Dr. Naicker, whose speech was to conference by Dr. Padayachee.

Messages were received by Congress from different parts of the world including one from Sadi Ali, General Secretary of the ruling party of the Republic of India, the Indian National Congress.

In his opening address Mr. Alan Paton dealt with international and national political questions and also commented on the colour bar in sport, art and music.

Dealing with colour bar in sport, Mr. Paton said that people throughout the world were expressing more and more emphatically their protest against any international event that was not also inter-racial. He opposed the sending of the non-White teams to play non-Whites in South Africa after admitting that this was "a trickier matter."

Mr. Paton supported extra-parliamentary non-violent struggle against apartheid.

Founder's Day

In his Presidential address, Dr. G. M. Naicker called for the observance by the Congress of "Founder's Day" annually at which prominent persons could deliver an address at the contribution of Mahatma Gandhi to South Africa and the world: giving the history of the founding of the Congress by Mahatma Gandhi on the 22nd May 1894 in the house of Mr. Dada Abdulla Dr. Naicker said that the Natal Indian Congress was the oldest national liberation organisation in the country. On Founder's Day it was necessary for South Africa "to assess the value of non-violence in the struggle for freedom and emancipation."

Congress Movement Conference

In his Secretarial report presented to conference on the 2nd day of its deliberations Mr. N. T. Naicker made a call for the holding of "full fledged conference of the members of the Congress Alliance to discuss common problems and hammer out agreed solutions."

Mr. Naicker said that if delegates from all the Congresses came together and met at Provincial and National levels it would give wonderful opportunities for all Congress leaders to meet and exchange views "in our endeavours to establish a non-racial democracy in the Union."

Afro-Asian Friendship

The conference attended by over one hundred delegates representing fifteen branches from all parts of the Province welcomed the great international progress made by the forces of peace in the world and noted with satisfaction the cementing of friendship between the peoples of Asia and Africa flowing from the Bandung Declaration in 1955. The delegates expressed the hope that at Accra next month the people of Afro-Asian origin and all true democrats living on the continent of Africa will work out a true Charter for Freedom of all the peoples of Africa regardless of race, colour or creed.

The resolution said, "The days of colonialism are rapidly coming to an end and each year the Afro-Asian peoples are entering the world family of nations with independent governments."

The Congress acclaimed the emergence of Ghana and Malaya and the newly established state of Guinea and recorded with satisfaction the advance now being made for the attainment of independence by Nigeria.

Equal Rights

Dealing with the South African situation the Indian Congress reiterated its total opposition to the policies of apartheid and segregation aimed at perpetuating White domination in the Union. The delegates declared their firm belief in a truly non-racial democracy with equal rights and opportunities for all South Africans. The resolution which they passed unanimously said "our answer to apartheid is united democratic opposition to all injustices." It recorded with satisfaction the increasing consolidation of all true democrats in South Africa irrespective of race and colour in the fight against race discrimination.

Dealing with the Treason Trials the conference fully sup-

ported the growing demand for the withdrawal of all charges against the accused "who have since their arrest in December 1956 undergone tremendous hardship, strain and losses." It called upon all South Africans to donate generously to the Treason Trial Defence Fund "on which greater demands will be made next year when two separate trials are to be held."

N.I.C. To Oppose Group Acts

A Press statement issued after the conference states that the delegates unanimously resolved "to plan an effective mass mobilisation of the Indian people so that they could in a fitting and appropriate way oppose each and every step to implement the law."

The statement adds that it was decided to act in closest co-operation with all others in offering the maximum opposition to the legislation, which was described as a law "aimed at the economic ruination of the Indian community."

Congress decided to petition

Parliament for the immediate withdrawal of the Proclamations affecting Durban—under which it was estimated that Indians would be deprived of property worth over £30,000,000 and to test their validity by instituting action in the Supreme Court challenging its legality.

Congress reiterated its belief in non-violence and in "a truly non-racial democracy with equal rights and opportunities for all South Africans." It welcomed the growing freedom movement on the continent of Africa and acclaimed the emergence of Guinea as an independent free State.

No Schooling

Congress noted that about 10,000 Indian children in Natal had no schooling facilities and called for free and compulsory education for all children regardless of race or colour.

Delegates also unanimously called upon the Government and local authorities to take energetic steps to provide adequate housing for Indians.

In a resolution dealing with labour, conference noted with alarm the increasing unemployment among Indians. In Durban alone it was estimated that there are 20,000 unemployed Indians. The conference condemned job reservation and racial discrimination in all labour matters.

Commonwealth Not For Exclusiveness

"THE Commonwealth exists, and continues to flourish, because it enshrines and exists to serve, certain moral and spiritual values, and because those values are not exclusive, and universal to mankind," Lord Hailsham, Lord President of the Council, told a Canada Club dinner in London.

He said, "The Commonwealth is founded on two propositions: the first, that no nation can permanently hope to govern another; and the second, that independence does not necessarily mean separation of outlook, sentiment or economics."

"We live in an age bog-ridden by prejudices, nationalism, bigotry and class consciousness, and punch-drunk with ideologies. But there is one ideology too little advocated. It is the ideology of humanism, the gospel of humanity itself. This is the meaning of the Commonwealth."

"Perhaps it is this which gives to the word interdependence its deepest contemporary significance. The British Commonwealth is a group of nations, in various subtle ways interdependent on one another. This inter-

dependence, however, is not of the kind to exclude, but rather to emphasise the relations of interdependence also existing between members of the group and other nations, or between all the nations of the free world menaced by the Communist conspiracy against humility. This was the factor which most struck our own Prime Minister during his Commonwealth tour, earlier this year."

R. VITHAL

Bookkeeping, Writing up Sets of Books, Balance Sheets, Income Tax Returns.

Contact No. 12 Barklys Arcade, 38 Market Street, Coz. Diagonal & Market Sts. Johannesburg, Phone 33-1654

Mahatma Gandhi

By PROF. ARNOLD LLOYD, M.A. Ph.D.

[Professor Lloyd has been a student at four universities viz, Cambridge, Paris, Geneva, Birmingham. He has research degree from two of them. He has taught in four universities and has been schoolmaster for nearly 20 years. He is now responsible for the advanced training of educational administrators, school principals and teaches at the University of the Witwatersrand, Johannesburg. He recently left by air on an official visit to universities in France, Britain and the United States. He will lecture at the Sorbonne in Paris and will also investigate the organization of apprenticeship education on behalf of the Ministry of Labour. Professor Lloyd will lecture at Oxford and Cambridge Universities and will visit graduate schools which specialize in advanced research in teacher training in America.]

PIETERMARITZBURG railway station! What an unlikely place to see the beginnings of an idea that destroyed the British power in India! Gandhi had landed in Natal from India in May 1893, a lawyer with a law suit to win and a professional career to make; He certainly did not look like the ascetic figure with which we became familiar in the 1930's. He wore European clothes, a fashionable frock coat, well-pressed trousers, well-polished shoes and a turban. The turban was a concession to weakness, for it was worn by Muslim Indians who chose to be regarded as Arabs, and was not a part of Hindu costume at all.

The law suit required Gandhi to go to Pretoria and his client had booked first-class accommodation for him on the overnight journey up to the Transvaal. When Gandhi, in his first-class compartment, reached Pietermaritzburg a White passenger entered, saw the brown intruder and disappeared to fetch the guard. Two railway officials appeared and told Gandhi to move to a third class carriage. He protested that he had a first class ticket, but was told that that made no difference and that he must go. He refused, so a policeman was fetched and Gandhi and his luggage were ejected. Of course, he might have given in and travelled third class, but he chose to spend the night in the station waiting-room. It was horribly cold, the police had got his overcoat in his luggage, and as he did not want to be insulted again, he did not ask for it.

He sat there all night and shivered, but he thought out there the first outline of his practice of non-violence that, later, was to give him such immense influence in world-affairs. As we shall see, he came to loathe the employment of force, and he hated revenge and all kinds of punishment. He came, to distrust all wealth and luxury and to believe that human personality develops its highest spiritual powers in a life of the utmost simplicity, punctuated by fasting and other forms of self-discipline. There can be no doubt that it was his use of "non-violence" which gave him the power to lead and inspire men, and to meet his opponents with an absence of

resentment so complete that they actually listened to what he had to say, and were sometimes convinced by what he said.

All this is symbolised by his decision taken in the waiting room on Pietermaritzburg Station in 1893. Should he attempt to redress his personal grievance, finish the lawsuit and to go home to India? Should he run away from his fellow Indians or should he take the lead against racial discrimination? His experiences on the coach which took him from Charlestown to Johannesburg, when he was very roughly treated, and his experience in Pretoria, convinced him that he must take the lead in improving the conditions of his fellow Indians in South Africa. Thus, at the age of 24 he made his first public speech to the Indians of Pretoria. He urged them to stick always to the truth, "even in business," to adopt more sanitary habits; to forget their caste and religious divisions and to learn English.

Gandhi won his lawsuit and induced his client to treat the loser decently. He returned to Durban en route for India, but did not leave for twenty years, for at the farewell party someone showed him the news item in the "Natal Mercury" to the effect that the Natal government intended to deprive the Indians of the right to elect members to the legislative assembly. He said he would stay for a month to help them, but he stayed for twenty years and he won.

Now who was this young

fellow of 24 who thought he could defy South African colour prejudice? He was born in 1869 in north-west India and belonged to a reasonably wealthy and cultured family. Both his grandfather and his father has held political office and were well-known for the firmness with which they resisted authority when, in their view, authority was in the wrong. His grandfather was, in fact, Prime Minister of the little state of Porbandar.

Young Gandhi went to school there and was not a very successful pupil. In 1888 he was sent to London and enrolled at the Inner Temple, as a law student. He lived in a very poor part of London, was very shy and awkward and seems to have been thoroughly unhappy there and gladly sailed away to India as soon as he was called to the bar in 1891. It is perhaps worth mentioning that he lived at this time on a total expenditure of 15/- a week.

Before we continue the story of Gandhi's life, first in South Africa, then in India, it will be a help to our understanding of this exceptional man if we try to grasp his central guiding

principle, the idea that emerged from that cold night of meditation in Pietermaritzburg railway station.

Gandhi, like all other great men, was possessed of a single-minded, integrated idea of the purpose of his life. He probably appeared to those who disliked him to be fanatical, but there was nothing stereotyped about his action, which gained its unity from the unity of his personality.

At the heart of his life and thought was the doctrine of AHIMSA, which is usually translated—very inadequately—by "non-violence". For him, all life on earth and all religion was not a passive, puny, escapist idea. Gandhi followed the principle as a positive guide to righteous action. The doctrine and practice of AHIMSA were best seen, perhaps, in his humane work for the outcasts of Hinduism and his non-violent solutions of political problems. His humane spirit is clearly seen in his attitude towards and work for the fifty million outcasts, the untouchables.

(To be Continued)

Just Arrived

Famous Religious Gujarati Books

Maha Bharat	2	5	0
Thulsee Krit Ramayana 2 Vol	3	10	0
Valmik Ramayana 2 Vol.	4	10	0
Gita in Gujarati Explained		5	6
Gita Paoh Ratana Bashan		10	6
Manikanata		19	6
New Cooking Book Paak Vigan			
Over 500 Pages, fully Illustrated	1	12	6
Ambina Jigar, 2 Volume	1	8	6
Dampate na Vivaka Sexual Book	1	5	0
Dampate na Sooka, Sexual Book	1	5	0
Dampate na Bushan, Sexual Book	1	5	0
Koak Sastra	1	12	6
Chandi Paat		5	6
Vivnah Vani	1	5	6
Bagath Jalarnu, na Khatta	2	15	0
Jalarnu na Amar Path Khatta	1	7	6
Gujerati Teacher, Gujarati Letter Writer		10/6	each
Daily Prayer Book, Sal Suwar, Adika, Maasha Khatta, Pareothan Mass na Khatta, Shri Sataya Narian Khatta, Jalaram Bapu Khatta Arthie Sangru, and many other Song Books at 2/6 each.			

ALL ABOVE ARE NOW ON FOR SALE,

D. ROOPANAND BROS.

PUBLISHERS AND BOOKSELLERS

Phone 20707.

P.O. Box 2524.

85 VICTORIA STREET,

DURBAN.

India Letter

(From Our Own Correspondent)

Pak "Coup" Sponsored By America

THE Secretariat of the Communist Party of India firmly believes that the recent military "coup" in Pakistan was sponsored by the U.S. with a view to strengthening its hold on that country.

The Secretariat, which has been in session in New Delhi since November 17, has been considering the alarming developments in Pakistan. It is reported to be of the view that the U.S. Government would use Pakistan to bring pressure upon India, even with the threat of military action, to "soften" its independent foreign policy.

According to reports reaching the C.P.I. headquarters the American Ambassador in Pakistan has been directly interfering with the administration of that country.

The U.S. Government, according to an influential member of the Secretariat, could not trust any political party in Pakistan to pursue the existing pro-Western policy as also to win

the general elections and carry the masses with them. It was also concerned with the growing sympathy in Pakistan for the U.A.R.

Canadian Premier In Delhi

The Canadian Prime Minister, Mr. John Diefenbaker, was accorded a warm welcome on his arrival in New Delhi on the evening of November 18.

In an extempore speech at the airport the Prime Minister observed: "I must say how deeply I am touched by the warmth of the welcome and the numbers that have turned up."

Mr. Nehru in his speech of welcome to the Canadian Prime Minister, referred to the close co-operation and cordial relations that existed between India and Canada and hoped that these relations would become even stronger by the visit of the premier.

The Canadian Prime Minister said that Mr. Nehru enjoyed

"a reputation and fame in our country equal to that in his own."

German 'Varsity' Doctorate For Radhakrishnan

Dr. S. Radhakrishnan, the Indian Vice-President, received an honorary doctorate from the faculty of Philosophy at Mainz University.

The degree was conferred on him by the Dean of the Faculty of Philosophy. The West German Foreign Minister was present on the occasion.

Big Haul Of Jewellery In Jaipur

Five boxes containing jewellery, gold and silverware valued Rs. 10 lakhs were seized by the Jaipur police from Goswami Govindlalji, the fabulously rich mahant of the Vishnavite shrine of Nathdwara in Rajasthan.

The police suspect that the whole or part of this precious material belongs to the ancient treasure-find reported from Nathdwara in January this year.

The boxes were seized by the police at the outskirts of Jaipur. The Mahant, with his family members and attendants, was travelling to Delhi by car. The police are making an inventory of the goods.

Inventor's War On Flies

Unwise were the flies that plagued Keshoprasad Varma when he was shaving 10 years ago. Varma, trying to wave them away, dropped his razor, stepped on the blade and cut his foot. On the spot, he pledged revenge against the entire fly kingdom.

Now Varma has been granted a patent for a gadget which, he claims, is the most efficient fly-trap ever invented.

The Uttar Pradesh State Government has granted Varma Rs. 2,500 to perfect the fly-trap.

African Leader Meets Nehru

Mr. Ernest Ouandie, Vice-President of the Union of Populations of the Cameroons, the major political body in the country, met Prime Minister Nehru and presented to him a memorandum on the demand of the people in the territory for independence and reunification.

The United Nations trust territory of the Cameroons in West Africa is at present divided and administered by the British and French Governments.

India's Largest Insurance Company At Your Service

The
New India Assurance
 Company Limited

SOLE REPRESENTATIVE IN THE UNION OF SOUTH AFRICA

RUSTOMJEE JALBHAY RUSTOMJEE

140, Queen Street, DURBAN.

FOR SERVICE AND SECURITY
 CONSULT US FOR
 EVERY TYPE OF INSURANCE

P.O. Box 1610.
 Residence: 111 Eleventh Avenue,
 DURBAN.

Phones:
 Office: 25845
 Residence: 36413.

Russia Training Africans In Warfare Tactics

AFRICAN AND ARAB STUDENTS, lured behind the Iron Curtain with promises of free study in Communist universities are being trained in commando and jungle warfare and in subversive underground tactics. They train with the forces of Russia, Poland and East Germany on their regular twice yearly manoeuvres.

This was stated in London on Friday night by 28 year-old Nigerian An Ajoa who has just escaped to the West after six-and-a-half years in Russia and East Germany.

An Ajoa is an ex-member of the British Communist Party. He was kidnapped while on a day trip from Hamburg to Berlin in 1952 to sign a big cement contract on behalf of his father's firm in Nigeria.

"Russia has a big plan for Africa and is recruiting African students like mad," he said "I left behind me in Leipzig 17

fellow Nigerians who are regarded as the shadow cabinet for when Nigeria gets independence in 1960.

"I want to get home now and be ready for them."

Shown Maps

The Russians showed him maps of Africa, pointing out Ghana, Sierra Leone, Sudan, Ethiopia, Somaliland, Tanganyika and Kenya, telling him: "This all used to be Britain's recruiting ground. Now it is going to be partisan ground."

An Ajoa said that after he had been kidnapped he was taken to a huge Communist "camp" at Bautzen where he was to spend the next two and a half years in "discussion groups" and propa-

ganda. "Here I saw men from nearly every nation being put through the course," he told the "Daily Mail". There were many Englishmen, American Negroes, Frenchmen and a White American.

"There were Iraqi students, Indian students and young men from all over the Commonwealth. Most of them had been 'farmed' through London from their Communist connections."

Paid Guests

The Russians' "guests" were given £38 a month for doing nothing.

"Twice a year we all did our military training with the forces. We were given economic courses, lessons in jungle warfare and taught how to handle weapons."

He was later sent to the Karl Marx University at Leipzig. There he married a Communist official. And it was from there that he decided to escape—bluffing his way on a train through control points to the West.

Prem Krishnen Defends India's Foreign Policy

(Continued from front page)

out of a book. It is not an article manufactured in one or two more static forms for being prescribed more or less as a doctor prescribes medicines

Each country has to evolve its own foreign policy to meet its special needs and circumstances. A foreign policy which does not do this would be a failure and indeed most likely would be a policy dictated from outside by some other power. The world today is divided into two power blocs and those that have joined one or the other bloc have no doubt considered the matter carefully and seriously before doing so. Their best interests are, they consider, served by the decisions they have taken but it is not impossible that some of them may have been coaxed or cajoled into action which would not have been taken but for pressures from outside.

Conflict

"In this age of the jet plane and the hydrogen bomb the forces of destruction are so powerful that a conflict between the two great powers of the world would mean destruction for both and victory for none. This, I believe, is realised, but nevertheless fear and suspicion keep them from reaching agreements or coming together.

"India feels that in the circumstances prevailing in the world it has a part to play and its foreign policy is a dynamic effort to be of service. Lining up with one or the other power bloc would not be of any help and remaining free and friendly with both provides opportunities to bring them together and help them to reach understandings. India has been able to render such service many times, including a settlement in Korea, the truce in Indo China and more recently the restoration of peace in Egypt and in the Lebanon.

"From the narrow personal angle also India's neutralism is not a sitting on the fence but is positive and dynamic. On every issue it takes a decision on the merits of the case and is prepared to speak out and espouse causes without fear or favour. That way, and that way alone, lies self respect and service of the world community of nations at large."

"Hatred Hindrance To Freedom ..."

(Continued from front page)

Mr. Mboya spoke supporting a toast to the Prime Minister of India, Mr. Nehru, whose birthday was celebrated. He said his only personal meeting with Mr. Nehru had been in 1954 for about one and a half hours in his office, "but what he had to say to me on that occasion has played a great part in my activities. There have been great men, but history will record Nehru's name among one of the greatest."

Peaceful Revolution

Mr. Mboya said: "We know him as one of the architects and inspirers of the peaceful revolution that is taking place throughout the colonial world. For us in Africa Gandhi and Nehru have proved beyond doubt that while one must be resolute and uncompromising in the struggle for freedom, one need not—and I repeat not—resort to violence."

He said they had learnt from Gandhi and Nehru that hate was a hindrance and violence harmful to the struggle for freedom. "We in this country have learnt that lesson well."

Proposing a toast to Mr. Nehru, Mr. J. M. Nazareth, M.L.C., said Africa needed political leaders of Mr. Nehru's type who combined "an absence of religiosity with moral fervour." For any country that was trying to raise itself, this approach seemed to him to be vital.

Ghana And Guinea Unite

ACCRA, November 23.

GHANA and Guinea today declared their agreement to "constitute our two States as the nucleus of a union of West African States."

In a declaration, signed at the Governor-General's State House, Ghana also agreed, subject to Parliamentary approval, to grant a loan of £10,000,000 to newly independent Guinea.

The declaration said Ghana and Guinea had agreed as a first step to adopt a union flag, develop the closest contacts and harmonise defence, foreign and economic policies.

Next Step

The next step would be to formulate a constitution.

These moves were "not designed in any way to prejudice the present and future relations of Ghana and the Commonwealth or Guinea and the French community," the declaration said.

It was issued after talks here between Dr. Kwame Nkrumah, Ghana's Prime Minister, and Mr. Sekou Touré, the visiting Prime Minister of Guinea.

Britain said tonight she had been given only a few hours' notice that Ghana, a British Commonwealth nation, and Guinea, a former French Union nation, intended to unite.

"The British High Commissioner was called in at Accra earlier today and told of the move," said a spokesman for the Commonwealth Relations Office in London. "It was fast work."

The spokesman said the British Government "at the moment has no idea what Dr. Nkrumah has in mind."

The United Kingdom and other Commonwealth High Commissioners in Accra were told in advance last night of the agreement, a Commonwealth Relations Office spokesman said tonight.

All the High Commissioners of Commonwealth countries represented in Accra—Britain, Canada, Australia, India and Pakistan—saw Dr. Nkrumah today before the agreement was announced.

Information on the move was passed on to the other Commonwealth countries—Sapa-Reuter.

India's £750,000 For Birth Control

The Indian Family Planning Board has recommended that the Government set aside ten million rupees (£750,000) for the 1959-60 programme for birth control.

Expulsion From Zulu Teachers' College

ONLY 135 students remained at the Amanzimtoti Zulu Training School on Wednesday. They have been given "another chance" to enable them to write final examinations, but more than 200 students have been sent home following "misconduct".

The expulsions follow incidents on Sunday when students screamed and misbehaved in the dining-hall and at a church service.

Mr. P. J. Potgieter, senior information officer of the Department of Bantu Education in Natal, said: "The department issued instructions yesterday that all students writing internal examinations—204 male and female students—were to be sent home. They had not completed their examinations.

"The 135 students writing external examinations were given another chance on condition they behaved properly. They, too, were involved in the trouble at the school."

Mr. Potgieter said it was believed the trouble at the school stemmed from "political agitation."

"Yesterday morning the principal, Mr. C. van Heerden, asked

students who were about to write an internal examination to remain in the examination hall after they had completed the paper because he wanted to speak to them.

Wire Trap

"They took no notice, however, and walked out. When they were called back, they took their seats and started to stamp on the floor."

Mr. Potgieter said an investigation was being made into an incident at the school the previous night. A steel wire was found stretched at windscreen height across the road on the school grounds.

Fortunately no one was injured. A teacher spotted it as he drove down the road shortly after dark."

Footnote: A departmental inquiry into a walk-out last month by a number of students is in progress.—Daily News'

American Awards For Race Relations Work

THE National Association for the Advancement of Coloured People (NAACP) has given its 1958 Freedom Fund Awards to Rudolf Bing, General Manager of New York's Metropolitan Opera and to Negro magazine publisher, John H. Johnson. Both were cited for their activities promoting the economic and cultural advancement of Negroes.

The awards were presented at a dinner attended by some 1,300 guests, white and Negro guests prominent in many fields of American life.

Bing's citation praised his "single minded devotion to art to its basic principle of the universality of talent, in whose service he opened the doors of the Metropolitan Opera to Negro singers."

Johnson's citation was tendered "in gratitude for the encouragement he has given through his magazines to the cultural and economic advancement of the Negro American."

In accepting his citation Bing minimized his role in eliminating racial discrimination at the Metropolitan Opera. He said he "never felt that one should be 'honoured' merely for having done what is decent and right." He recalled that when he went to the Metropolitan eight years ago "I proposed to run the house on the basis of quality and quality alone. We at the Metropolitan," he added, "are not looking for colour. We are looking for voices."

In his acceptance Johnson told many overseas visitors who stop by his Chicago office to ask him about race relations in America. "They are surprised," he said "that I can tell them that integration in public schools is progressing well in

many Southern cities and states and that Little Rock and Virginia are the exception rather than the rule. They are intrigued that what I say fits so well into what they know to be their subconscious admiration of the American way of life which is the built-in constitutional framework for universal freedom."

Johnson began publishing a magazine digest of articles appearing in the Negro press of the United States in 1936. Today he publishes three mass circulation magazine and other periodicals.

W.I.D.F. Supports African Womens Protest

The Women's International Democratic Federation, Berlin, has sent the following telegrams to the Prime Minister of the Union of South Africa, Pretoria:

Women's International Democratic Federation representing millions of women indignantly protest against recent arrests in Johannesburg of hundreds of women who refuse to carry passes and against the system of apartheid. In keeping with UN Special Political Committee resolution calling upon all states especially Union of South Africa to fulfil their obligations under UN Charter we demand their release and abrogation pass laws.

Women's International Democratic Federation joins the unanimous demand of public opinion to drop further persecution of the 94 peoples leaders wrongfully charged with treason and demand their immediate freedom.

Mr. Paul Robeson To Visit India

Mr. Paul Robeson plans to visit India this winter and take part in the Republic Day celebrations in New Delhi on January 26.

Mr. Robeson said in an interview, "I am visiting India as a friend and not for concerts."

He spoke warmly of the numerous messages he received from India on his 60th birthday in April last, including a message from Mr. Nehru, and said, "I want to meet the people of India and greet them. Maybe, I shall sing some songs to them in greeting them."

Treason Trial Restart On January 15

THIRTY of the accused in the adjourned treason trial have been reintroduced on a charge of treason. The indictment was served on the defence on Saturday by the Deputy Sheriff and the trial will recommence on January 15 in the Special Court at Pretoria.

The new indictment charges the 30 accused of acting in concert and with common purpose and hostile intent; with having endangered the existence or security of the State; and having actively prepared to subvert and overthrow the State by violence, and to substitute a Communist or some other form of State:

The indictment charges conspiracy on the part of the accused in these objects, which were also to be achieved through the instrumentality and activities of certain organisations.

Names Listed

The names of 21 organisations are listed in an accompanying schedule, and include the African National Congress, the South African Indian Congress, the South African Congress of Democrats, the South African Congress of Trade Unions and the Federation of South African Women.

As with the previous indictment, the Congress of the People, held at Kliptown on June 25-26, 1955, and the Freedom Charter adopted there, formed the pivotal points of the new indictment.

It is understood that the Crown team for the trial remains the same, except that Mr. S. E. Terblanche has replaced Mr. M. O. Barker, of the Attorney-General's staff.

The defence team, it is understood, will again be led by Mr. I. A. Maisels, Q.C., and will include, among other counsel Mr. A. Fischer, Q.C., Mr. H. C. Nicholas, Mr. R. S. Welsh, Mr. S. Kentridge, Mr. A. P. O'Dowd, and Mr. C. Plewman.

As before, the defence team will be instructed by Mr. Michael Parkington of A. Livingstone and Company, Johannesburg—Sapa.

Best Speakers Debate

The annual Best Speakers Debate for the "Sam Dangor Floating Trophy" will be held on Monday, December 8, at 7:30 p.m. at Macosa House, 31 Bezuidenhout Street, Ferreirastraw, Johannesburg.

The Debate is organised by the Transvaal Indian Youth Congress and is open to all young people under the age of 30 years.

Last year the trophy was jointly awarded to E. Pahad and A. S. Suliman, both scholars at the Central Indian High School.

Participants have a choice of preparing a talk on one of the eleven subjects. Further details and enrolment forms are available from the Secretaries, T.I.Y.C., 31 Bezuidenhout St., Johannesburg.

Three prominent educationist will be the judges.

B-I Sailings Between
East African Ports
Karachi And Bombay

S.S. Kampala due 1st Dec. 1950.
Sails for Bombay on 6th Dec. 1950.

PASSAGE FARE TO KARACHI OR BOMBAY

First Class	single	without	food	£92-0-0
Second "	"	"	"	£60-15-0
Third "	"	"	"	£31-10-0

For further particulars apply to—

Shaik Himed & Sons
(Pty.,) Ltd.

390 Pine Street, — Durban.
Telephone 20432, Tel. Add. "KARAMAT."

Cable & Tel. Add. HARGVAN. Phone 29368

P. Hargovan & Co.
(Pty.) Ltd.

Earthenware Pickle Jars 3 Gallons 12/6 each F.O.R. Durban
Fresh First Grade Green Ginger 1/2 per lb. " "
Fresh First Grade Garlic 2/- " " "

Cash with order only.

P. O. BOX 1250.
155/7 Warwick Avenue
DURBAN.

BOOKS FOR SALE.

The Bhagavadgita—Radhakrishnan	11	6
Ramayana—Rajagopalachari	5	0
Eminent Americans—J. T. Sunderland	7	6
Christian Missions—M. K. Gandhi	5	0
Selected Letters I—M. K. Gandhi	1	0
A Discipline For Non-Violence—R. B. Gregg	1	6
Towards New Education—M. K. Gandhi	2	4
Sarvodaya—M. K. Gandhi	5	8
Indian Home Rule—M. K. Gandhi	1	6
Public Finance And our Poverty—J. C. Kumarappa	2	6

Obtainable from:

"INDIAN OPINION,"
P. Bag, Durban, Natal.

THE
QUEENSLAND INSURANCE
COMPANY LIMITED.

(INCORPORATED IN 1886 IN NEW SOUTH WALES)

TRANSACTS ALL CLASSES OF INSURANCE

Fire — Marine — Accident

Consult:

MISS TEHMI SORABJEE RUSTOMJEE
SPECIAL INDIAN REPRESENTATIVE

106 MANSFIELD ROAD, — — — DURBAN.

P. O. Box 476. — — — TELEPHONES 47453 & 47888.

Newly Arrived 'Jaico' Books

Panch Tantra	6 0
He Who Rides A Tiger	4 0
The Vision Of India	4 0
Droll Stories	4 0
Among The Great	4 0
Light Of Asia	4 0
The National Culture Of India	4 0
Illustrated Technical Dictionary	7 6
The Wisdom Of India	7 6
The Wisdom Of China	7 6
G o d a n	6 0
Jataka Tales	6 0
Prophets And Saints	5 0
Make The Most Of Yourself	5 0
A Digit of Moon and The Draught of the Blue	2 6
The Substance Of A Dream	2 6
The Art Of Living	2 6
Tears And Laughter	2 6
Creatures Of Destiny	2 6
Rubaiyat Of Omar Khayyam	2 6
The Song Celestial	2 6

(Postage 6d. Extra)

Obtainable from:

'Indian Opinion' P. Bag.,
Durban, Natal.

BOOKS FOR SALE

Ramanama—M. K. Gandhij	2 6
An Atheist With Gandhi—Gora G. Rao	2 0
A Gandhi Anthology (Book I)—V. G. Desai	1 3
Gandhian Ethics—Benoy Gopal Ray	2 6
Basic Education—M. K. Gandhi	2 6
Bapu's Letters to Mira (1924-48)	10 6
For Pacifists—M. K. Gandhi	2 6
The Educational Philosophy of Mahatma Gandhi —M. S. Patel	8 6
To Women—Amrit Kaur	1 0
Drink, Drugs and Gambling —M. K. Gandhi	5 6
To the Students—M. K. Gandhi	8 6
The Gospel of Selfless Action or The Gita According to Gandhiji (Translation of the Original in Gujarati with an additional introduction and commentary) —Mahadev Desai	8 6
What Is Wrong With Indian Economic Life —D. V. K. R. V. Rao	8 0
Christianity Its Economy And Way Of Life —J. C. Kumarappa	2 8

Obtainable From:

Indian Opinion,
P. Bag, Durban, Natal.

BOOKS FOR SALE

THE DELIVERANCE (A picture of the palpitating life of the joint family)	4 6	INDIAN CHRISTIANS —G. A. Natesan	7 6
INDIAN STATES' PROBLEM (Gandhiji's Writings on Utterances)—M. K. Gandhi	10 0	SEVEN MONTHS WITH GANDHI —Krisnadass	12 6
FOUNDATIONS OF PEACE (Critical study of the conditions which precipitated two world wars—K. T. Shah	15 0	A RIGHTEOUS STRUGGLE —Mahadev Desai	2 3
DELHI DIAY—Gandhiji	10 0	NON-VIOLENCE IN PEACE AND WAR Vol. I.—M. K. Gandhi	16 0
A SURVEY OF RACE RELATIONS (1934-54)	5 0	NON-VIOLENCE IN PEACE AND WAR Vol. II—M. K. Gandhi	14 0
A PROPHET OF THE PEOPLE —T. L. Vaswami	3 6	FROM YERAVDA MANDIR —M. K. Gandhi	1 0
KRISHNA STORIES —T. L. Vaswami	7 6	GANDHIANA—D. G. Deshpande—(A Bibliography of Gandhian Literature)	5 0
A VISION OF FUTURE INDIA—K. G. Mashruwala	2 0	GANDHI-JINNAH TALKS (Text of Correspondence and other relevant matter)	3 6
SOVIET ATTITUDE TOWARDS CHINA Facts And Facts—Stanley Powell	5 0	PILGRIMAGE FOR PEACE—Fyarelal	12 6
AMONG THE GREAT (Conversation with Romain Rolland, Mahatma Gandhi, Bertrand Russell, Rabindranath Tagore and Sri Aurobindo)—Dilip Kumar Roy	23 0	TO STUDENTS—M. K. Gandhi	6 0
TWO HISTORICAL TRIALS IN RED FORT —An account of the trial of the Officers of the I.N.A.	14 0	BAPU—Marry F. Barr	4 0
WHY CRIPPS FAILED (Documented account from the Indian Nationalist point of view)—M. Subrahmanyam	2 6	COMMUNAL UNITY—M. K. Gandhi	25 0
FAMOUS PARSIS	2 6		

Obtainable from:

'Indian Opinion,'
P. Bag, Durban, Natal.

*

પમનિપમાલિનું પાલન જેવે
નથી કયું તે માણસ ગીતાના
અર્થે વિપરીત જ કાઢશે. જેઓ
તપની બઠ્ઠીમાં તપેલા છે, તે જ
સાચો અર્થ કરી શકશે.

—ગાંધીજી.

“ધીકાર આઝાદીને અવરોધે છે...”

... ટોમ અમ્બોયા

કુનીયાની ડેંગ્રિસે હીંદના એલચી શ્રી પ્રેમ કૃશ્નનને વિદાયગીરી આપવા એક સમારંભ ગોઠવ્યો હતો. એમાં તેઓએ જણાવ્યું હતું કે, “મારા હૃદયમાં એક આશા હવેને હું વિદાય થવું છું કે; આ સુંદર દેશમાં રહેતા બધા લોકો, આઝાદી માટે પ્રબલસત્તાકના ચિન્હ નીચે આજે કુચ કરશે.

“મારી સમજ મુજબ મુધારો એટલે કે; આપ અને લેની નીતીનું તેમાં સ્થાન, હોય છે. એમાં જેઓ પાસે છે તેઓએ જેમની પાસે નથી તેમને આપવાનું રહે છે. આગળ વધેલાઓએ પાછળ રહેલાઓને હાથ આપી આગળ લાવવા ધંધલા રાખવાની હોય છે. જે લોકો નશીબદાર છે તેઓએ કમનસીબને સહારો આપવાનો હોય છે અને એક નવી દુનીયા અને નવું સ્વર્ગ બનાવવાનું છે કે જેમાં તકોની સમાનતા, સાધનોની વિયુલતા તથા હાથમાં હાથ મીલાવી આગે કદમ ભરી આઝાદી માટે પ્રબલસાશન ના માવટા નીચે પ્રયત્ન કરવાનો રહે છે.”

નામ તેઓ બધાથી ઉપર ઇતિહાસમાં આવેપારો.

“અમે એમને સમસ્ત દુનીયા ની કચકાયલી પ્રભાના શાંતીપૂર્વક કાંતીના કાથની રૂપરેખા દોરનારા

તરીકે યોગજીયે છીએ. આફ્રિકામાં અમારે માટે ગાંધી અને નહેરુએ એ ખતાવી આપ્યું છે કે; આઝાદી એક માણસને પંજુ માર્યા વગર અહિંસક રીતે મેળવી શકાય છે.

આઝાદી માટે ધિકકાર ભરી હીંસા બહુ તુકશાનજનક રૂકાવટ છે. આ દેશમાં આપણે તે પાઠ ઘણો સારી રીતે શિખ્યા છીએ.”

ખીલ એક આફ્રિકન વ્યક્તાએ જણાવ્યું હતું કે; “આફ્રિકામાં ગાંધી અને નહેરુ જેવા નેતાની આપણને ઘણી જરૂર છે.”

હીંદની પરદેશ નિતીનો ખચાવ

કુનીયાના હીંદના એલચી શ્રી પ્રેમ કૃશ્નનને એક બહેર નિવેદન દ્વારા હીંદની પરદેશ નીતીનો ખચાવ કર્યો છે. નિવેદનમાં તેઓ જણાવે છે કે; “હું જ્યારે જ્યારે કાંઈ પ્રસંગસર લોકોને મળું છું ત્યારે ત્યારે અને તેઓ એક પ્રશ્ન પુછે છે, “તમે શા માટે તટસ્થ છો?” “હીંદ શા માટે વાક ઉપર બેઠું છે?” પરદેશ નીતી કાંઈ એકાદ પુસ્તકમાંથી ચુટી નથી કઢાતી. એ કાંઈ એવી પશુ વસ્તુ નથી કે જે ગળીતની જેમ એકાદ બે વધુ કે ઓછા કરી ડોક્ટરની જેમ આંકડા માંડી દેવાના છે.

મી. ટોમ અમ્બોયા જેઓ વધુમાં મી. ટોમે કહ્યું, “હીંદ M.L.C. છે તેઓએ શુભ વિદાય ના વડા પ્રધાનને હું ૧૯૫૪માં ઇશ્વરતાં જણાવ્યું કે; “મી. કૃશ્નન મળ્યો હતો. તેમની સાથે-ટોઠ એક ખરા આફ્રિકનોના દોસ્ત છે કલાક વાતો થઈ હતી. તે કે જેઓને અમે હમેશા યાદ વખતે તેઓએ જે કાંઈ કહ્યું હતું કરશું. તેઓ મહાન રાજનીતિજ્ઞ તે મારા જીવનમાં ઘણા મહત્વનું છે અને સારા એલચી છે અને સ્થાન ધરાવે છે. ઘણા મહાન કેનીયાના ખરા દોસ્ત છે.” નરો યયા હશે પણ નહેરુનું

આ મુરખાઈ ખંધ કરો

થો ઠાક આફ્રિકન બેરીસ્ટરમાંના એક બેરીસ્ટર મી. કુમા નોકલે કે જેઓ આફ્રિકન નેશનલ ડેમોક્રસીના માનદ મંત્રી છે તેઓને જે જોરા પોલીસોએ ત્રાપી હતી. તેઓ એક મીત્રના ઘરમાં એલેક્ઝાન્ડ્રા શબ્દિનથીપમાં હાલ આરામ લઇ રહ્યા છે. એમને જણાવ્યું હતું કે; તેઓ આ કેસ લડવા માંગે છે.

તેઓ પોતાને ઘેર જઈ રહ્યા હતા. કાર અટકી જતાં તેઓ નીચે ઉતર્યા અને મદદ મેળવવા પ્રયત્ન કરી રહ્યાં હતાં. ત્યાં એક પોલીસ વેન આવી અને જે જોરા પોલીસો નીચે ઉતર્યા. તેઓએ મી. કુમાને પુછ્યુ આ કાર ઠાણી છે. કુમાએ જણાવ્યું કે કાર પોતાની જ હતી. પોલીસોએ તે કાર ચોરાવલી કાર જણાવે છે કહી એમને મારવા લાગ્યા. ત્યાર પછી એક ખીલ પોલીસ કાર આવી કે જેમાં એક પોલીસ હતો તે મી. કુમાને મદદ કરવા ઇચ્છતો હતો.

એમને પોલીસ સ્ટેશને લઇ જવામાં આવ્યા ત્યાં કેસ લખાવ્યા પછી એજીલન્સમાં જવાખાને લઇ જઈ સારવાર કરાવવામાં આવી હતી.

પોલીસ સ્ટેશનના વડાએ બહેર કયું છે કે, એઓ મી. કુમાના કેસ થી વાકેફ થયા છે. તેઓ કાંઈ કહી નથી શકતા કારણુ હજી આ કેસની તપાસ આલી રહી છે.

પ્રત્યેક દેશને પોતાની પરદેશ નીતી પોતાની ખાસ જરૂરીયાતો અને પરિસ્થિતિને અનુસરી ઘડવી પડે છે. જે પરદેશ નીતી આમ ન કરી શકે તો કાં તો તે નિષ્ફળ ગઈ હોય અથવા કોઈ બહારની સત્તાએ તેને સ્થાપી હોય, આજે દુનીયા બે વિભાગોમાં વેચાઈ ગઈ છે. એક યા ખીલ વિભાગ માં ભળી જતા પહેલા ઉડી વિચારણાની ઘણી જરૂર છે. આ ધી આપણી ગંભીર ફરજ છે કે આપણે કાંઈ પણ પગલું ભરીએ તે પહેલા એ બંધી લેવું કે, ફાસલાવી પટાવી આપણી પાસે એકકસ પગલા બહાર ની સત્તા જ બરજ રતી થી તે વારાવતી નથી ને.

આજે જેટ વીમાનો અને હાય-ડ્રોજન યોજના જ મા ના માં વિનાશનું બળ એટલુ બધુ બળવાન છે કે, દુનીયાની બે મહાન સત્તાઓ વચ્ચેની અચકામણને અર્થ બનેને વિનાશ અને કોઈ નોજ જય નહીં. હું માતું છું કે; આને સ્વીકારવામાં આવે છે પણ ભય અને શંકા તેમને એક ચતા અથવા સમાધાન કરતા રોકે છે.

આજની દુનીયાની પરિસ્થિતીને જોતા હીંદને લાગે છે કે એને જે મહાન ભાગ ભજવવાનો છે તે એની પરદેશ નીતી મારફતેજ બની શકે. એક યા ખીલ વિભાગ સાથે બેકાઈ જવાથી તે (અવસંધાન માટે જુઓ પાવું ૪૪૭)

"ઇન્ડિયન ઓપિનિયન"

શુક્રવાર તા. ૨૮ નવેમ્બર, ૧૯૫૮.

હુંવે મી. હુમા નોકવેનો વારો

સંસ્વાલનાં ભણીતા આફ્રિકન વકીલ મી. હુમા નોકવે જે આફ્રિકન કોંગ્રેસના પશુ નેતા છે; એમની ઉપર હુમલો કરવામાં આવ્યો છે. આ ખનાવમાં કાંતો પોલીસની અર્થે તુર્પતા કારણ રૂપ હોય અથવા હીંસા કરવાની ઉશ્કેરણીનું પરીણામ હોય. આની સામે બધા ન્યાય પ્રિય લોકોએ પોતાનો વિરોધી અવાજ ઉઠાવવો જોઈએ.

ન્યારે સરકારનાજ નોકરો અથવા સરકાર પક્ષના માણસો હીંસા ઉપર ઉતરી પડે છે ત્યારે એમ જણાય છે કે આ દેશની પરીસ્થિતી ઘણીજ હદ બહાર બગડી ગઈ છે. લગભગ એક વરસ પહેલાં પ્રીટોરીયામાં એક આફ્રિકન જરનાલીસ્ટની સભામાં ટીચર ગેસ અને બીજા ડેટલાક એવા બોમ્બલ નાખવામાં આવ્યા હતાં. ભારખાદ થોડા મહીના પહેલા આફ્રિકન નેશનલ કોંગ્રેસના પ્રમુખ ઉપર હુમલો કરવામાં આવ્યો હતો. અને આજે આજ દેશની સુપ્રીમ કોર્ટના એક સભ્ય કે જે ખાનગી જીવનમાં પોતાના લોકોના નેતા છે એમની ઉપર હુમલો કરવામાં આવ્યો છે.

પોલીસની ફરજ છે કે નામરીકને ગેરકાયદેસર શુકાઓથી બચાવે પણ ન્યારે પોલીસ પોતેજ માર પીટને ઉતરેજન આપે ત્યારે આપણે માનવું પડે છે કે આ દેશની ન્યાયની પદ્ધતિમાંજ ક્યાંક સડો છે.

આ ન્યાયની નીતી એ અનીતીના આદર્શ ઉપર રચાય છે. ગોરાઓને બીન-ગોરાઓ ઉપર અત્યાગાર કરવાનો તે હક આપે છે. આનો અર્થ એ થાય છે કે શુભામની જેમ બીન-ગોરાઓ ગોરાઓના હાથમાં છે, અને એમને માન અથવા સ્વમાન કાંઈ પહેવાનો હક નથી. એના બચાવ માટે કોઈ કાયદો પણ નથી. અને ક્ષત ગોરા સાહેબોનું કહેવું માનવું રહ્યું.

પણ માનવ આદર્શોથી આ વિરુદ્ધ છે. ગોરાઓના પ્રીસ્તી મર્મના આદર્શોથી પણ વિરોધી છે. તેમજ એક મિશ્ર સમાજમાં આ એક બહુજ ઘાતકી બીના છે.

આને પરીણામે આફ્રિકન કોમમાં એક માટજીન્યા પક્ષ નિકળ્યો છે તે નવાઈની વાત નથી. કોમલેહ કુદ ચીજ છે. જે દિવસે આફ્રિકનો આ વસ્તુમાં સાર ભેચે તે દિવસ આફ્રિકનો માટે કુર ભાગ્યનો દીવસ હશે. પણ ત્યારે આજે જે લોકોના હાથમાં કાયદા કાનુન રાખવામાં આવે છે એ લોકો પણ શુકાઓની જેમ વર્તે છે, ત્યારે એમ જણાય છે કે એ દિવસ કુર નથી ત્યારે કાળા ગોરા વચ્ચે ગંભીર ઘટનાઓ બનવા માંડે.

ખમકી નથી. પણ આ એક ચેતવણી છે અને સત્ય જાણવા માટે છે. બહુજ કુદખની વાત શીસ્ત ભંગ કરવાનું કામ સરકારનું છે.

યુ. એન. સામે ગરૂપ એરીયાઝનો વિરોધ

સંવાલ ઇન્ડિયન કોંગ્રેસે હાલ ચાલી રહેલી યુનોની એકઠના દરેક પ્રતિનિધિને એક ભેષીત નિવેદનની નકલો મોકલાવી છે. જેમાં તેઓ જણાવે છે કે યુનાઇટેડ નેશનલના ચાર્ટર અનુસાર વરતવાને બદલે યુનીયનની સરકાર હીંદી ભોકા ઉપર હદ ઉપરાંત જુલમ કરી રહી છે. આ વરસે યુનોના પ્રતિનિધીઓને મી. એલન પેટને બખેલી એક ચોપડી જે ગરૂપ એરીયાઝની પુરી માહિતી આપે છે તે પણ મળશે. નિવેદનમાં જણાવવામાં આવે છે કે ૧૦૦ ગરૂપ એરીયાઝ બહેરનામાં દારા બહેર કરવામાં આવ્યા છે. આ એરીયાઝ એકાનીસમર્થ ડરખન પ્રીટોરીયા અને પોર્ટ ઇલીઝાબેથમાં છે. પણ આને લીધે હાનરો હીંદીઓ અને બીજા બીન-ગોરાઓને કાયદેસર રીતે પોતાના ધરોમાંથી અને વેપારોમાંથી કાઢવામાં આવશે. એમને માટે જીવી બહેર કરેલી જગ્યાઓમાં તેઓને ખસેડવામાં આવશે. યુનીયનના કોઈ પણ

આભાર
પણ મીત્રો તથા યુએચકોએ દિવાળી અબીન'દન પત્રી કાઢી અને પાઠવી છે તેઓ સરનેના આ પત્રદારા કું આભાર માનું છું. અમારા અબિન'દન આ પત્રદારા જે પાઠવ્યા જ છે.
—સુરીલા બાંધી.

એકલાવાયા માટે કોમનવેલ્થ નથી

માનવ માટે જે આદર્શો એક લવાયા કરનારા નથી તેવા આદર્શોને અને આધ્યાત્મીક બળોને અનુસરી પોતાની સેવા કરવાથીજ કોમનવેલ્થ સમુદ્ધ થયું છે અને તે માટે જ તેનું અસ્તીત્વ છે." લ'ડનની કેનેડા કલમમાં ભોબન સમાર'ભ વખતે લોડ' હેલસમ કે જેઓ લોડ' કાઉન્સિલ ના પ્રમુખ છે તેઓએ જણાવ્યું હતું. પણમાં તેઓએ કહ્યું કે, "કોમનવેલ્થ ની રચાવના જે હેતુસર મુખ છે. એક એ કે કોઈ પણ રાષ્ટ્ર બીજા રાષ્ટ્રપર સત્તા ન ચલાવે અને બીજી એ કે સ્વતંત્રતા મળે તેનો અર્થ એ નહી કે તે આર્થિક રીતે, વિચાર બેદ, કે લામણીઓને ક્યાવી રેવી.

યુનીયાના વારો પણ એક બીજાને આધારે રહેલા હોય છે. અને જે બીનાજ આપણા વડા પ્રધાને કોમનવેલ્થ રાષ્ટ્રોના પ્રવાસે મયા ત્યારે જણાવ હતી."

"આપણે પૂર્વ ગ્રહના કટાળા બરેલા જમાનામાં હાલ વસી રહ્યા છીએ કે જેમાં, રાષ્ટ્રોત્તવ, ધર્માનુષ્ઠાન, વર્મવિમુક્ત અને વિચારબોદાની મારા મારી છે. પણ તેમાં એક આંખાતમવાદ છે કે જેને બહુ સાથ નથી મળ્યો. તે આંખાતમવાદ એટલે મધુખતવ એટલે કે, માનવતા પોતે અને તેજ કોમનવેલ્થનો અર્થ છે.
"એક બીજાને આધારે" શબ્દને આજ બીના વધુ મહત્તર આપતી હશે. બ્રીટીશ કોમનવેલ્થ રાષ્ટ્રોનો સમુદ્ધ છે અને એક યા બીજા રીતે જાણતા અથવા અનભુતા આપણે બધાજ "એક બીજાને આધારે" હીએ. જીહા જીહા

સીઓની ધરપકડ સામે વિરોધ

સીઓની વિષ સંસ્થાએ આપણી તમા પ્રધાન હરુબગને એક તાર સંદેશો મોકલ્યા છે. એમાં તેઓ લખે છે કે,

"હાનરો આફ્રિકન ઓઓને પાસનો કાયદા માટે પકડી છે તેનો અમારી આ સંસ્થા કે જે બાપો ઓઓનું પ્રતિનિધિત્વ ધરાવે છે તે અખત વિરોધ કરે છે. અને આપણે જણાવવાની રજા લે છે કે, ઇલાયદા પણાનો કાયદો અને આ પાસનો કાયદો બાતલ કરવામાં આવે અને ઓઓને મુક્ત કરો. આ ધરપકડ યુનોના માનવ હકકના ખરીતાનો ભંગ કરનારી છે."

એજ સંસ્થાએ બીજા તારમાં દેશકોહ ના આરોપ સર હરી જે કેશ ચલાવવા માં આવનાર છે તેનો પણ વિરોધ કર્યો છે.

ના. ઇન્ડીયન કોંગ્રેસનું અગીયારમું અધિવેશન

શુક્રવાર તા. ૨૧મી નવેમ્બરે ડરબનના ગાંધી હાલમાં નાટાલ ઇન્ડિયન કોંગ્રેસનું અગીયારમું અધિવેશન પ્રુલ્લુ મુકતા, મી. એલન પેટને કહ્યું હતું કે, "જે કોઈ પણ દેશ પોતાની ખીન-ગોરી રિપોર્ટ્સ ટીમને દક્ષિણ આફ્રિકા ના ખીન-ગોરાઓ સાથે રમવા મોકલે છે, એ લોકો રંગબેદને ઉત્તરબન આપે છે, અને એનું આયુષ્ય વધારે છે."

આ ત્રણ દિવસની કોનકર-સની શરવાત મી. એલન પેટને, ચીફ લુકુલી, અને ડો. નાઇકરના બાપણાથી થઇ હતી. ડો. નાઇકરનું બાપણ, ડો. પડીયાન્કો વાંચી સંબળાવ્યું હતું.

આ અવસરે કોંગ્રેસ ઉપર પણ સંદેશાઓ આપ્યા હતાં. એમાં હીંદની રાષ્ટ્રીય કોંગ્રેસના મંત્રી સાટેક અધીનો સંદેશો પણ હતા.

કોનકર-સને પ્રુલ્લી મુકતા મી. એલન પેટને પોતાના બાપણ દરમીયાન રાષ્ટ્રીય અને આંતરરાષ્ટ્રીય રાજદારી ખીનાઓને વિશે ઉલ્લેખ કર્યો હતો. એમને સંગીત કળા, અને રમતમાં રંગબેદ વિષે પણ ટીકા કરી હતી. રમતમાં રંગબેદ વિષે બોલતાં એમને કહ્યું હતું કે આખી દુનીયાના લોકો આજે એ વસ્તુ ઉપર ખ્યાન આપી રહ્યા છે કે કોઈપણ આંતરરાષ્ટ્રીય પ્રસંગોમાં રંગબેદને રથાન ન અપાય. આ દેશમાં ખીન-ગોરી પરદેશી ટીમ અહીંના ખીન-ગોરાઓ સાથે રમવા આવે તે માટે એમને સખત વિરોધ દર્શાવ્યો હતો. વધુમાં એમને એમ જણાવ્યું હતું કે, ઇલાવદાપણ સામે પાર્લામેન્ટ તરફથી અહોસક વિરોધ થવો જોઈએ.

પ્રચુખના બાપણમાં ડો. ઇ. અમ. નાઇકરે જણાવ્યું હતું કે કોંગ્રેસે "કોનકર-સ" દર વરસે જીવવે જોઈએ, જેમાં જણાવતા નેતાઓ દક્ષિણ આફ્રિકામાં અને દુનીયામાં "મદદાતા માંધીનો ફાળો" એ ઉપર બાપણ કરે. કોંગ્રેસના પ્રતિદાસ વિષે ઉલ્લેખ કરતાં એમને જણાવ્યું કે નાટાલ ઇન્ડિયન કોંગ્રેસ આ દેશમાં, જુનામાં જુની, રાષ્ટ્રીય આઝાદી માટેની સંરથા છે. સેક્રેટરીનો રીપોર્ટ આપતાં કોનકર-સને ખીન-ગોરી દીવસે મી. એન ટી નાઇકરે, એક કોનકર-સ ભરવાની સુચના કરી હતી કે, જેમાં કોંગ્રેસ પક્ષના બધા સભ્યો, મળીને આપણી સામેના સામાન્ય કોપડાઓ ઉપર ચર્ચા કરી, કોઈ નિર્ણય ઉપર આવે

મી નાઇકરનું કહેવું છે કે એ બધી કોંગ્રેસના સભ્યો પ્રાંતીક અને રાષ્ટ્રીય એકતા ઉપર સંગીત યાચ તે આ દેશમાં રંગબેદ વખરને પ્રબલસતાક સમાજ રચાવવાના પ્રયત્ને સફળ થશે.

એફ્રો-એશીયન ફ્રેન્ડશીપ

કોનકર-સમાં ૧૦૦ની ઉપર પ્રતિ-નીધીઓ કોંગ્રેસની આ પ્રાંતની જુદી જુદી યાખાઓમાંથી હાજર થયા હતાં. એક હરાવમાં કોનકર-સે, આંતરરાષ્ટ્રીય શાંતી રચાવવા માટે, અને એશીયા અને આફ્રિકા વચ્ચે મૈત્રી બંધાવી જાય છે. એની મોંઘ લખ એ પમલાને આવ-કાળું હતું. સાથે સાથે એવી ઇચ્છા પણ દર્શાવવામાં આવી હતી કે, આવતા મહીનામાં આકામાં (ધાના) ભરાનારી એફ્રો-એશીયન કોનકર-સના સભ્યો સ્વતંત્રતાનો ખરો આદેશ આપશે કે જે આફ્રિકાના બધા વગેરે રંગબેદ વખર લાચ પાડી થકાય. હરાવમાં વધુમાં જણાવવામાં આવ્યું હતું કે દર વરસે એફ્રો-એશીયન લોકો દુનીયાના કુટુંબના સ્વતંત્ર સભ્ય તરીકે વધુ અને વધુ પ્રવેશી રહ્યા છે. કોંગ્રેસે, ધાના મલેયા અને ગ્વાટેમાલને સ્વતંત્રતા પ્રાપ્ત થઇ તે માટે અભિનંદન પાઠવ્યા હતા. અને આ તરફ નાઇકરની પાંચ જે પ્રમતી થઇ છે તે બારમાં પણ ખુશાલી દર્શાવી હતી.

સમાન હક

દક્ષિણ આફ્રિકાની પરીસ્થીતી ઉપર એક હરાવ પસાર કરતા ઇન્ડીયન કોંગ્રેસે ઇલાવદાપણ અને રંગબેદ સામે સખત વિરોધ દર્શાવ્યો હતો. પ્રતિ-નીધીઓએ રંગબેદ વખરના પ્રબલસતાક રાજ્ય માટે પોતાનો મત દર્શાવ્યો હતો, જેમાં દક્ષિણ આફ્રિકાના બધા રહેવાસીઓને સમાન હકો અને સમ-વડો આપવામાં આવે.

આ હરાવને સવેનુંમતે પસાર કરતાં પ્રતિનિધીઓએ કહ્યું હતું કે "ઇલાવદા-પણના જવાબમાં અમે સંયુક્ત પ્રબલ સત્તાકનાદીઓ વિરોધ કરીશું જે બધા અન્યાયો સામે લડશે." આ દેશમાં રંગબેદ સામે જે લોકો એકત્ર થઇ રહ્યા છે. એને માટે પણ કોનકર-સે પુરો સંતોષ ખતાવ્યો હતો.

ટ્રીઝન ટ્રાયલ

ટ્રીઝન ટ્રાયલના બારમાં ઉલ્લેખ કરતાં કોનકર-સે આ કેસને ૨૬ કરી દેવા માટે માંઘણી કરી હતી. હરાવ માં જણાવવામાં આવ્યું હતું કે ટ્રીઝન ટ્રાયલનો ચુ-ફેરારોને ઘણી ખોટ અને હડમારી સદન કરવી પડી છે. એટલા માટે બધા દક્ષિણ આફ્રિકાને વિનતી કરવામાં આવી હતી કે તેઓ ટ્રીઝન ટ્રાયલ ડીફેન્સ ફન્ડમાં પ્રુલ્લે ઢાંચે ફાળો આપે.

ગરૂપ એશીયા

ખીન-ગોરા હરાવમાં ગરૂપ એશીયા એકટની સામે વિરોધ દર્શાવવામાં આવ્યો હતો. કોંગ્રેસે, ગરૂપ એશીયા સામે એકત્ર થઇને લડવાનો નિર્ણય

કર્યો છે. સાથે સાથે પાર્લામેન્ટને વિનતી કરવાનું પણ નક્કી કર્યું છે જેથી, ડરબનમાં લાચ પડતાં ગરૂપ એશીયાના જાહેરનામાને ૨૬ કરી નાખવા અને સુપ્રીમ કોર્ટમાં આ જાહેરનામાં સામે લડવાનો નિર્ણય કરવામાં આવ્યો હતો.

કોંગ્રેસે અહોસક સત્યાગ્રહમાં પોતાનો પુરપુરો વિશ્વાસ દર્શાવ્યો હતો. કોંગ્રેસે બધી કોમના બાળકો માટે દરજ્યાત શિક્ષણ રચાવીત કરવા માટે

પણ જબજા દર્શાવી હતી. તેમજ સર-કારને હીંદીઓ માટે સારી રહેવાની સગવડ માટે પણ વિનતી કરી હતી. કોંગ્રેસે જણાવ્યું હતું કે નાટાલ પ્રાંતમાં આજે લખલામ ૧૦,૦૦૦ હીંદી બાળકો માટે સ્કુલની સગવડ નથી.

નોટરીઓમાં રંગબેદ સામે પણ વિરોધ કરવાનાં આવ્યો હતો. આને લીધે આજે ફક્ત ડરબનમાં જ ૨૦,૦૦૦ હીંદીઓ કામ વખરના થયા છે.

હીંદની પરદેશ નીતીનો ખ્યાલ

(પહેલાં પાનાનું અનુસંધાન)

કાંઈ જ સેવા નહી કરી શકે, પણ બન્ને સાથે મૈત્રી બચે અને સ્વતંત્ર સંબંધ રાખવાથી તે બન્નેને લેગા કરવા માટે અને સમજાવવા માટે એને તકે મળી શકે છે. હીંદે આમ ઘણી વાર કહ્યું છે. કોરીયામાં સમાધાન બધું પરીણામ લાવવામાં તેમજ ઇન્ડો-ચાચનામાં અને ઇજીપ્ટમાં અને છેલ્લે લીબનનમાં.

સાંકડી દ્રષ્ટિથી જોતાં પણ હીંદની નીતી વાઠ પર બેજાબ જેવી નથી પણ એ એક અસરકારક નીતી છે. તે પ્રત્યેક દેશનો વિચારપુર્વક અભ્યાસ કરી બચ કે કોઈની બાબુ લીધા વગર તટસ્થ રીતે બોલે છે. આ રીતે અને એજ એક રીતે દુનીયાની સેવાનું કાર્ય કરી શકાય છે."

રેકોર્ડ વેચાણ

ઇન્ડિયન રેકોર્ડનો હાલનો વેચાણ ભાવ એક રેકોર્ડની ૬ શીર્શો છે.

શી.-વે.		શી.-વે.	
જાહેરાત	૫ રેકોર્ડ ૩૦-૦	દારતાન	૫ રેકોર્ડ ૩૦-૦
ભદ્ર	૫ " ૩૦-૦	લંકા દહન	૫ " ૩૦-૦
રેલવે પ્લેટફોર્મ	૫ " ૩૦-૦	સંગીતા	૫ " ૩૦-૦
સાબન	૪ " ૨૪-૦	મિલાપ	૪ " ૨૪-૦
મહાર	૪ " ૨૪-૦	હમવોચ	૪ " ૨૪-૦
ઓલાદ	૪ " ૨૪-૦	ખાત્ર	૪ " ૨૪-૦
કોશી હાલસ	૪ " ૨૪-૦	એક અલક	૪ " ૨૪-૦
મસ્તાની	૫ " ૩૦-૦	હલ્લા-ચુલ્લા	૫ " ૩૦-૦
પૂજા	૩ " ૧૮-૦	નોજવાન	૩ " ૧૮-૦
તરાન	૫ " ૩૦-૦	હરિ દર્શન	૩ " ૧૮-૦

સુચના:—પાછળથી એર્ડર આપનારને રેકોર્ડ માટે નિરાશ થવું પડશે.

વી. પી. પોસ્ટેજ અને પેકીંગ ખર્ચ શી. ૭-૬.

મળવાનું ઠેકાણું :

ભારત મ્યુઝીક સલુન અને બુકસેલર્સ

૨૮૬ એ સ્ટ્રીટ, — ડરબન.

(શાહ-જહાન સિનેમા સામે)

એક તબીબ કેવી સેવા આપી શકે ?

વિનોબાજીનો સર્વોદય વિચાર ધણાને સ્પર્શી રહ્યો છે. ધણા મોટા મોટા ડોક્ટરો, વકીલો અને અન્ય ધંધાધોળિયા પોતા આ વિચારમાં સક્રિય હાજી કેવી રીતે આપી શકે અને તે માટેની કાંઈ વ્યવહાર યોજના કેવી રીતે ધરી શકાય તેવું મનોમંથન કરતા હોય છે. આપણા ટ્રાંસવાલના બાણીતા ડૉ. વલ્લભભાઈ પટેલ જેઓ ટુંક સમય પર આ દેશની રાજધાની નિંતીને લઈ દરેક માટે દેશ ગયા છે અને જેઓ સુરતના અરકત આશ્રમ માં કામ કરે છે તેઓને પણ આવું જ મનોમંથન થયા કરવું હતું. તેમણે વિનોબા સમક્ષ પોતાનું દિક્ષ જાણ્યું. શાંતિ રૌનિક બનવાની અને પોતાને બે ગ્રામદાન ગામોનું કાંઈ જુદા આપવામાં આવે તો પોતાની સર્વોદય સેવા આપવાની તત્પરતા બતાવી. વિનોબા જીએ તેમને બે માર્ગદર્શન આપ્યું તે આવું મનોમંથન અનુભવતા બીજા લોકોને પણ ઉપયોગી થઈ પડે એમ હોવાથી ડૉ. વલ્લભભાઈને વિનોબાજી સાથેનો વાર્તાલાપ અત્રે આપ્યો છે.

ડૉ. વલ્લભભાઈ : હું આને બે સંસ્થામાં કામ કરું છું. અને ત્યાં બે આપરેશનો કરું છું તે બદલ સંસ્થા મને ચોક્કસ વેતન આપે છે અને આજનો દિવસો સંસ્થા લે છે.

હવે હું શાંતિ-રૌનિક તરીકે નામ આપું તો મારે કેવી રીતે કામ જોડવું? બે કાંઈ ગ્રામદાની યુથના આમંત્રણમાં મને મૂકવામાં આવે તો હું એક સર્વોદય તરીકેની મારી સેવાઓ આપવા તૈયાર છું.

વિનોબા : મેં તો તમને મનથી શાંતિ રૌનિક સ્વીકારી જ લીધા છે. સુરતમાં બે વ્યવસ્થા થઈ, હમરોની

સંસ્થામાં મોટા આબા તે બપોની પાછળ લોકોને સર્વોદય વિચાર પ્રત્યે તો પ્રેમ હતો. તેને તમારે ઉપયોગ કરવો જ નોંધ્યો. શાંતિ-રૌનિક બનને તમે સર્વોદય પાત્રને આધારે તમારે જીવન જોડવાનો પ્રયત્ન કરો.

ડૉ. : પણ હું બે સંસ્થામાં કામ કરું છું. ત્યાં એવી વ્યવસ્થા જોડવા તું સરળ નથી.

વિનોબા : એવું હોય તો તમારે સંપત્તિ દાન આપવું અને કામ કરતાં એને મદદ કરવી, પણ તમારે સુરત શહેર છોડવાની જરૂર નથી.

ડૉક્ટર : પણ મને આથી સંતોષ ન થાય. મારે તો આદર્શ શાંતિ-રૌનિક તરીકે જીવન જીવવું છે અને કાંઈ ગ્રામદાની ગામોના જુદામાં બેઠવાની અને ત્યાં મારી આવડતને ઉપયોગ કરવાની ઇચ્છા છે.

વિનોબા : હાલના સંજોગમાં તો તમે સુરત શહેરમાં જ કામ કરો અને અહીં જ નિષ્પક્ષ જુમિકા કામ કરનારાઓને વધારો. અમારે કાંઈ જરૂર પડશે તો તે વખતે તમારા જેવાને કહીશું કે નોકરી કે સર્વોદય પણ છોડો. તમે Reserve force છે એમ માનો ને.

ડૉક્ટર : શહેરમાં કામોની જોડવણી કેવી રીતે કરવી? જેમ ગ્રામદાનમાં થાય છે તેમ અહીં કઈ રીતે આમળ વધવું?

વિનોબા : તમને એક મંત્ર આપું શહેરમાં 'પત્ર' અને 'પાત્ર' શરૂ કરો. જુમિકા જેવા જુદાના આખખારોનો જુલ ફેલાવો કરવો નોંધ્યો, અને બે મોટા આને ચોક્કસ સમય આપે છે તેઓને ધીમે ધીમે શાંતિ-રૌનિક બનાવ-

વાની ઠોચિય કરવી અને તેઓને આધાર સ્વીકાર :
 વિનોબ સર્વોદય-પાત્રની મારફતે થવો કાનજીભાઈ મોરાર, કૌમસ થી. ૧૦-૬
 નોંધ્યો. બે ૧૧ વર્ષમાં તમે આટલું ધીરજવાલ મનબર, યુનનહેમ ૧૦-૬
 કામ કરી શક્યા તો ઘણું કામ આમળ લક્ષ્મીભાઈ પી. મોટી,
 પર થઈ શકે એવી આશા રાખવી નોંધાનીસખમ પા. ૧-૧-૦૦
 નોંધ્યો. ★ રામલાલ બમત, બે/બમ પા. ૧-૧-૦૦

પ્રત્યેક ક્ષણે અંતર્મુખ બનો

શ્રી કેદારનાથજીના પ્રવચનમાંથી

પરમકૃપાળુ પરમાત્માએ આપણને અમુલ્ય એવું માનવજીવન બદ્યું છે તેની આપણે શું સંભાળ લઈએ છીએ? આપણે સૌ વ્યવહાર-કુશળ કહેવાડાવવામાં ઘણું ઝોરવ અનુભવીએ છીએ. કૌમતી કપડાં અને દાગીનાને જીવની જેમ સાચવીએ છીએ. તેને કળાટમાં અંબર તો સેફ્ટીપોલીટ વોલ્ટમાં બરાબર સાચવીને મુકીએ છીએ, પણ અમુલ્ય એવા આ માનવજીવનને તો સાવ વેડી જ નાખીએ છીએ. એની બરાબર સંભાળ લઈ 'હાયા માનવ' કહેવાડાવવામાં ઝોરવ અનુભવવાનો કદિ વિચાર કર્યોયે આજે છે?

માનવ એ કે જે માનવતાયુક્ત જીવન ગણે તે. આને માટે ચિત્ત શુદ્ધીની આવશ્યકતા છે. ચિત્તશુદ્ધી કેવી રીતે થાય? બાપણે કરવાથી કે ત્રણે લખવાથી નહિ થાય. દરેક ક્ષણે અંતર્મુખ બની મનની બધી જ અશુદ્ધિઓ દૂર કરવાથી જ યશો, નહિ તો ધન, વિદ્યા, કળા, સર્વ કંઈ આપણને અવળે માર્ગે જ દોરી જશે.

બધાં પ્રાણીઓમાં મનુષ્યને એક પ્રાણી મળ્યું છે, કારણ કે તેનામાં પોતાનું સુખ ત્યજીને બીજાને સુખી કરવાની શક્તિ છે. કારણ કે તેનામાં આર નરસુ પારખવાની વિવેકશક્તિ છે. આપણે આવા મનુષ્ય છીએ કે જેમ તે તપાસવું નોંધ્યો.

મનુષ્ય અને પ્રાણી બેઉને પ્રકૃતિનું દાન મળ્યું છે, પણ મનુષ્યે એમાંથી પોતાની સંસ્કૃતિ રચી છે તેમ જ વિદ્યુતિ પણ નિમોણ કરી છે. દરેક ધર્મમાં અધિક વીએ કરવી એવા આદેશો હોય છે. આ વિધિવિધેય દારા જ માનવ-સંસ્કૃતિ નિમોણ થાય છે. મહાપુરો અને સંતો, આ આદેશોનું બરાબર પાલન કરીને તેને પોતાના જીવનમાં જિતારીને સંસ્કૃતિને કામગી ચલણુ આપે છે. જ્યારે આપણે સૌ એક બીજાની નિંદા કરી, લોભ કરી, જરૂર કરતા વધુ વીએનો સંગ્રહ કરી વિદ્યાસી જીવન જીવી વિદ્યુતિ નિમોણ કરીએ છીએ. આપણા જીવનમાં પ્રકૃતિ અને સંસ્કૃતિનો અંધકે દરદમ્બેશ આજ્યા કરે છે. આપણે વિદ્યુતિને દૂર કરી. પ્રકૃતિને શુદ્ધ કરી, સંસ્કૃતિને માર્ગે આવવાનું છે.

આત્મા સૌ મનુષ્યમાં છે. તે સાક્ષાત ચૈતન્ય છે. અશુદ્ધ વસ્તુ જે છે આપણુ ચિત્ત છે. અંદર રહેલી ટીપશીખા તો તેજસ્વી છે પણ બહારવું કાચરૂપી આવરણુ અશુદ્ધ છે. તે કાચને સ્વચ્છ કરીશું તો જળ-હળ તેજ પ્રકાશશે. સર્વે ઇન્દ્રિયોને એટલી તાલીમ મળવી નોંધ્યો કે જેત પોતાનું કાચ તે કુશળતાથી કરી શકે. જમીનની પરિક્ષા જેમ તેના પાક પરથી થાય છે તેમ મનુષ્યની પરિક્ષા તેની દારા થતાં કાચો પરથી થાય છે. શરીરને નખર મળી તેના તરફ એદરકારી બતાવવી જિવિત નથી. કારણુ શરીર તો આત્માને પ્રગટ થવાનું સાધુ સાધન છે. શરીર સિવાય આત્મા નથી. આત્માની અવસ્થા શરીર પરથી અબર પડે છે. હૃદયમાં કડવાચ છે કે મધુરતા છે, કઠિનતા છે કે મૃદુતા તે વાણી દારા પ્રગટ થાય છે. જેતનનો પ્રકાશ ઇન્દ્રિયોદારા મળે છે અને ચિત્ત એ આપણા આત્મા અને ઇન્દ્રિયો એટલે કે શરીરનું મધ્યસ્થ છે. તેથી બે ચિત્ત શુદ્ધ નહિ હોય તો ઇન્દ્રિયો દારા થતાં કાચો શુદ્ધ નહિ થાય.

આ બધાનો સાર એ કે હમેસાં વિવેકથી અને સાવધપણે વર્તવાથી મનુષ્યની ઇન્દ્રિયાના ધર્મો જ પરમ શુદ્ધ બને છે. નિરંતર સાવધાનીથી અને આંતરિક શુદ્ધિથી સદૈવ પ્રયત્નશીલ રહેનાર મનુષ્ય આ વિધિએ પહોંચે છે અને ત્યાં પહોંચ્યા પછી પણ વિવેકી મનુષ્ય સાવધપણુ છોડી કદી આજલ રહેતો નથી.

આપણે જૂતકાળમાં બને તેવાં કમોં કમોં હશે પરંતુ બે એક વાર તેને સાર ખરા અંતકરણનો પશ્ચાતાપ થયે તો પછી સાવધ બનાવે. જેમ હમરો સાલનો અંધકાર એક ક્ષણના પ્રકાશથી દૂર થાય છે, પાંચસો વર્ષ બરહમાં રહેલો લોખંડનો ટુકડો પણ અગ્નિમાં એદરવાથી તથી જાય છે તેમ પશ્ચાતાપ પછીના જીવનનું બને છે.

For Sale

A very large, centrally situated, vacant shop with fixtures and fittings and Indian occupation, opposite the licensing office in market street, Johannesburg, is available as from 1st January, 1959. These premises can be walled-up into three (3) shops, if required.

There are also two rooms and a kitchen for residence at the rear of the shop.

Interested persons can contact the seller at :

Phone, 835-3089, or 424,
Main Road Ferreirastown,
JOHANNESBURG.

'કારમીર પ્રિન્સેસ'

કાવતરાની રોમાંચક કથા

લેખક : શ્રી. અનંત શ્રીધર કર્ણિક

સીંગાપુરને રસ્તે

(ગતાંકથી ચાલુ)

શ્રી પીલા પછી પાઠકે એમની ઉપર વિતેલી આક્રોશને વર્ણન આપતી રાતના તોફાને એમને કિયું ટાપુ પર એ ધક્કેલા હતાં. અને એને બધા પાસે હતાં તેથી એમને માન્યું કે અમે બંને પણ જીવ ટાપુ ઉપર હોઈશું. અંધારામાં તેઓ અમને શોધવા લાગ્યા. એમને અમારાં નામની વધી ધુમે પણ પાડી નેહ. ઘણાજ યાદી તથા હોવાથી અને અમારે માટેની એમની શોધ નિષ્ફળ નર્તા એમને નિરાશા આવી અને એક ઝાઝ નીચે સુવાનો વિચાર કર્યો. બપોરે તેઓ જાગ્યા ત્યારે હજી અધકાર હતા પણ પરોઢ યજ રહ્યું હતું. ફરી ટાપુની ખાસપાસ નજર ફેંકી ટાપુ એટલું નાનું હતું કે એક કલાકની અંદર તેઓ એમાં ફરી વળ્યાં. એમને નેયું કે એમના સિવાય આ ટાપુ ઉપર ખીજી કોઈ ન હતું. ત્યાર પછી એમને એમના ભાંગિલા હાય તરફ ધ્યાન આપ્યું. એમને તાર ધન્ય લાંબા બે લાકડા તોડ્યા અને તે એમના ડાબા હાય ઉપર એમના અમીસ વડે બાંધ્યા. અમીસમાંથી વધેલા કપડાની એમને એક રશીમ બનાવી નેમાં ઇલા ચમેલા હાતને આરામ આપવા એ બાંધી દાંગ્યો. ત્યાર પછી એમને લુખ અને તરસને ઇલાજ કરવાનો વિચાર કર્યો. નારીયળ તે બહુજ હવે હતાં. ભાંગિલા હાતને લીધે ઝાડ ઉપર ચડવું અસંભવિત હતું. એમની શોધ દરમીયાન એમને એક નીચું પોપીવાનું ઝાડ મળ્યું. એમને એક પોપેયું આપ્યું અને તેઓ નિરાશ થઈ તથા કારણ કે તે ઘણુંજ કઠવું નિકળ્યું. એમને ધુખ્યા અને તરસા રહેવું પડ્યું. અચાનક એમનું ધ્યાન માણુના ટાપુ ઉપર પડ્યું લાંબી મીન ખતીના કિરણો એમને દેખાયા. એમને ખાતો થઈ કે કોઈ માછી મારો હાં વરતા હશે. એમની પાસે એક સિસોટી હતી એ કુંડી એમને માછીમારોનું ધ્યાન ખેંચ્યું સીટી સાંભળીને કોઈક સામે કીનારે આગું અને ફરી માછી મયું. તેઓ ફરી સીટી વમાવવાના હતાં લાંબ એમને અમારી સાથેની બે નાની જોટો નેહ અને મારી સીટી એમને સાંભળા. મેં પાઠકને પુછ્યું કે એમને ટાપુ ઉપર મોરમખી નેવા હતાં? કારણ કે મેં ટાપુની આસપાસના પાણીમાં એક મોરમખી નેયું હતું. પાઠકે હસતા કહ્યું કે આ ટાપુ ઉપર મોરમખી નથી પણ બપોરે રહેને પાણીમાં પડવાની

તકવારી કરી ત્યારે એમને એક મોસખી એમના ખીસામાં મુકી દીધું હતું. પણ તેઓ તે ખાઈ ન હતાં યકયા કારણ કે પાણીમાં બહુવાર રહેવાથી તે સાવ પોચું થઈ મયું હતું. મને એમના ધેય ઉપર ઘણું માન ઉપજ્યું કારણકે બપોરે બધાએ મોતની આશા રાખી હતી ત્યારે એમને આશા વાદી બની મોસખી ખીસામાં મુકવા નેટલી સાવચેતી રાખી હતી. અમે અમારી મુસાફરી ઉપર આજળ વધ્યાં. છાયામાં અરમી બહુ ન હતી લામતી પણ તાકામાં ખુશા હોવાથી અમારા શરીર ઉપરની ચામડી તતડવા લાગી. એકાદ કલાક પછી અમે એજ ટાપુ પર આવી પહોંચ્યા કે, બધાં જવા આપતી રાતે અમે લગભગ ચાર કલાક મહેનત કરી હતી. આજે અમે નેયું કે અહીંના પ્રવાહ બહુજ જોરાવર હતાં મોટામાં પાંચ માણસો ડાવા છતાં બે હલેસા એક પણ માટે પણ બે બંધ પડતા તે આખી એટ આડી થઈ જતી હતી અમે વિચારમાં પડ્યા કે હજી કેટલે દુર અને ક્યાં જવાનું છે સરદારને પુછતા એમને ફક્ત દક્ષીણ તરફ ચીંધતા "નડુના" કહ્યું. અમે નાચુતાં હતાં કે આસપાસના બધાજ ટાપુઓ નડુના ટાપુઓ મણાતા હતાં. અમે વિચાર્યું કે કદાચ આમાના મોટામાં મોટા અને વધુ વરતી વાળા ટાપુ ઉપર અમે જઈ રહ્યા હઈયું. અમે લગભગ અડી કલાક મોટામાં મોટાં હોજ્યાં અને હવે સવારના સાડા અગીવાર વાગ્યા હતાં. સરદારને યયું કે અમને લુખ લાગી હશે એટલે એમને જારકેટમાંથી બાતનું ટોપણ કાઢ્યું - અને રાંધેલી માછલી કાઢી. અમે પાંચે જુલુ આમાંથી જ્યાં. અમને બહુજ લુખ લાગી હતી જરા પણ ખાવાનું વધુ ન હતું. માછલી કેટલી મીઠી લામતી હતી! દીક્ષીને કહ્યું કે કોઈક દિવસ તેઓ આ ટાપુ ઉપર રજામાં આવશે અને આ લોકો પાસે થી માછલી રાંધતા અને ચાહ બનાવતાં શીખશે. સારા જોબન પછી સંતોષીત થએલા મનથી મેને પાઠકે પણ એમને ખાતો આપી કે અમે પણ એમની સાથે આવીશું. અમે બધાંથી નિકળ્યા તે ટાપુ દુર અને દુર જઈ રહ્યું હતું. અમારી ઉભેલી દેખાઈ. હું આનંદના આવશે માં આવી ગયો અને મેં આશા દર્શાવી કે આ મોટ અમને સીંગાપુર સુધી

આ પહોંચા અમારો મામું દરોક હતો. અમે એક સ્ટીમ મોટને આ પહોંચ પાસે ફરતી નેહ. સરદારે એનું ધ્યાન ખેંચવા માટે એક કપડું ફરકાવ્યું, અમે લુખ પણ પાડી પણ તે વ્યર્થ મજ કારણ સ્ટીમ મોટ પોતાના કામ માં તલીન હતી. અમે આ સ્ટીમ મોટ તરફ નેહ રહ્યા હતાં બપોરે દુર પશ્ચીમ દીશા ઉપર અમારી નજરે એક એરોપ્લેન પડ્યું એની પાછળ ખીલું દેખાયું. આ આર. એ. એફ.ના વિમાનો જ્યાંતાં હતાં. આ અમારી શોધમાં આવ્યા હશે. અમારી સાથેના ખીજા બે જુલા એમની નજરે પડે તે સાઈ એવી અમાં પ્રાર્થના કરી. અમે જેમ ટાપુ ઉપર પહોંચી યકયા હતાં તેમજ તેઓ પણ એકાદ ટાપુ ઉપર પહોંચ્યા હોવા નેહજી. બે વિમાનો પ્લેનના અકરમાતની જગ્યા ઉપર ફરી પછી અમારી ઉપર લગભગ ૩૦૦ શીટ ઉંચે ઉડતા રહ્યા હતા. અમે અમારા લાઈફ બોટ ઉંચા કરી હલાવ્યા નેથી એમને ખચર પડે કે અમે એ અકરમાત માંથી બચ્યા છીએ. પણ અમે નેયું કે અરમીક કલાક પછી આ વિમાનેર ચાલ્યા ગયાં. અમે નિરાશ થયા. પણ સરદાર નિરાશ થાય એમ ન હતાં એ અને એમને ઠીકરો એક સરખા હલેસા મારી રહ્યા હતાં. અમે વાતો કરતાં તથા અને અમારા લાજો ઉપરથી માખીઓ ઉરાડતાં રહ્યા. દુર દક્ષીણ માં એક ટાપુ દેખાતું હતું એના સફેદ છાપરાના વરો દેખાતા હતાં. સરદાર ના ચરેરા ઉપર આનંદ છવાઈ ગયો. એમને એ તરફ આંજળી ચીંધતા કહ્યું "સીધાનવ ડોક્ટર હોસ્પિટલ" આના ઉપરથી અમે સમજી ગયા કે આ મામનું નામ સીધાનવ હોતું નેહજી અને અહીં અમને ડોક્ટર મજશે. પાણીપરથી વરત્યો ઘણી પાસે લાગે છે. અમને એમ લાગ્યું કે સીધાનવ ઘણું પાસે હશે પણ અમારી અને એની વચ્ચેનું અંતર ઘણું હતું. અમે આશા બરેલી નજરે સીધાનવ તરફ મીટમાંડી મેઠા હતાં લાં અમારી ઉપર એક ખીલું વિમાન ચોડીવાર ફરતે ચાલી મયું. એમ સીધાનવ પાસે આવ્યાં ત્યારે અમને એને કીનારે એક સ્ટીમર ઉભેલી દેખાઈ. હું આનંદના આવશે માં આવી ગયો અને મેં આશા દર્શાવી કે આ મોટ અમને સીંગાપુર સુધી

લાઈ જશે. મેં લાઈફ બોટમાંથી સીટી કાઢી અને તેની ઉપર એક એસ. આ. એસ.નો સફેદો કપડો. પણ તુરતજ મારો ઉતસાહ ઝાંઝો થયો. કારણ મને જ્યાંયુ કે અમે હજી ઘણા દુર છીએ અને તેથી તેઓ મારી સીટી સાંભળી ન શકે. મેં સીટી બંધ કરીને વિચાર કર્યો કે સીધાનવ પહોંચતાં એ મોટના કેપ્ટન સાથે કાંઈક સમવડ કરી શકાય. મારા વિચારોમાં મગ્ન હાવાને લીધે મને દેખાયું નહીં કે અમે લગભગ સીધાનવના કીનારા ઉપર પહોંચી ગયા છીએ. મને નેહને આશ્ચર્ય થયું કે કીનારા ઉપર લગભગ ૩૦૦ નેટલા ઓ પુરૂષ અને બાળકો ઉભા હતાં. મેં વિચાર્યું કે આ શહેર મોટું હોતું નેહજી. અને સખત તાપમાં આપું ગામ કીનારા ઉપર એકત્ર થયું જ્યાંતું હતું. હું વિચારમાં પડ્યો કે એમને કેવી રીતે અમારા સમાચાર મળ્યા હશે. કદાચ મારી સીટી કોઈને કાને પડી હશે. અને અમારા વેપ ઉપરથી તેઓ સમજી ગયા હશે કે અમે કોણુ હતાં? અને તેથી આખું ગામ એકત્ર થયું હશે? પાંચ કલાકની મહેનત બાદ સરદાર અને એમના ઠીકરોએ મોટને કીનારા પાસે લાવરી. મોટાએ અમારી મદદ માટે હાય લાંબાવ્યા. લગભગ દસ વાર દુર એક ગ્રેસરીની ડુકાન હતી ત્યાં અમને લઈ જવામાં આવ્યા. અમારે માટે ત્રણ ખુરસીઓ લાવવામાં આવી અને બધા અમારી તરફ સહાનુભૂતી દર્શાવી રહ્યા હતાં. બાળકો અમારા વિચિત્ર વેપ સામે નેહ રહ્યા હતાં. પાઠકે ફક્ત એક કુંડી ઇલાજમાં અને હાયપર એમનું કોઈકું શર્ટ અને હું અને દીક્ષીત ખમીસ અને કુંડી ઇલાજ માં હતાં. એક ઉંચો જરો માણસ નેને ખાખી કપડા પહેલી હતાં તે અમારી પાસે આવ્યો એને સલામ બરી અમારા ખચર પુછ્યા. એમને અમને કહ્યું કે તેઓ શીપ ઉપર હતા. અને એ શીપ ચોડીકજ વારમાં ઉપડવાની છે ચીંતા બરેલા સાહે અમે એમને જ્યાંયુ કે અમે કોણુ હતાં અને અમે એને કેપ્ટનને અમારી પાસે મોકલવાની વિનંતી કરી. તેઓ ચાલ્યા ગયા. ડુકાનમાં અમને થંકુ શરખત આપવામાં આવ્યું, અને લોકો બાંજ્યા ટુટયા અંગ્રેજીમાં અમારી સાથે મોલવા લાગ્યા. ચોડીવાર પછી એક સિક્કા આવ્યા. તે અંગ્રેજી સાઈ બોલી યકતાં હતાં. ત્યાર પછી એક પોલીસ જાગ્યો એને અમારા નામ કામ અને ખીજી માહીતઓ નિવેદન માગી. સ્કુલ ટીચરે આમાં મદદ કરી. પોલીસે અમને પુછ્યું કે અમારી પાસે અમારી જાળખના કાંઈ સાખીતી હતી કે નહીં. પાઠકના ખમીસ ઉપર "એર ઇન્ડિયા"નું નામ લખેલું હતું. પોલીસે માહીતી લખી અમને જ્યાંયુ કે મ્યુનીસીપલ કમીશનર અમારી સુલાકાત લેશે. (અધૂરું)

આ વાર્તાના કેપી રાઈટ મુંબઈ "જઈકે પ્રકાશન"ના છે.

લગ્ન પ્રસંગો માટે
અમને મળો.
 સુરેતી જમણના અમે સ્પેશીલીસ્ટ છીએ.
 શ્રી કેપીટનની અંગત દેખરેખ નીચે યુનીયનના અને રોટેસીયાના ઠોઠ પછુ જાગમાં તમારે સુકામે આની રસોઈ કરવાનો અમે હંડીકક વર્કશું.

કેપીટનસ બાલકની હોટેલ
 (ધી કોર્નર મીકાઈ હાઉસ)
 ઝે અને વિક્ટોરીયા સ્ટ્રોટના ખુણાપર - ડરબન.
 ફોન નંબર ૨૩૪૧૪ ટેલીગ્રામ: KAPITAN.

ધીરુભાઈ પી. નાયક
 બુકબીપર, સુસાફરી, ધીમાનાં અને જવસજી એજન્ટ
 ડોઈરતાન અગર ટુનીયાના ઠોઠ પછુ જાગની હવાઈ રિવાઈ અગર જમીન માગે સુસાફરી કરવા વેર ઠોઠ અમારી મારફતે છુટોન કરો.
 હાંદગી, આગ, ચોરી, ફલ્લક, અજમાત, ચેટખાસ, વિગેરના વીમા અમે કતરાની આપીએ છીએ.
 ઈન્કમટેક્સ, પરસનલ ટેક્સ, હિસાબના ચોપડા લખાવવા રેવન્યુ ઈવીવરન્સ સર્ટીફિકેટ કે વેપારના લાયસેન્સો. પાસપોર્ટ તેમજ ઈમીગ્રેશનને લખવી ખાલતોમાં ઈઈ પછુ ફી લીધા વિના અમે મફત સલાહ આપીએ છીએ.
 નેશનલ ગ્યુન્યુઅલ લાઈફ એસોસીએશન એફ ઓરફીયા અને વોઈંગાવર ઈનરચુરન્સ કંપની લીમીટેડના પ્રતિનિધિ.
Phone : 33-9033. 26 Barkly Arcade, Cor. 38, Market & Diagonal St., J'BURG.

તાબુ ઉમદા ફ્રુટ
 આંખા અલખ, લીલી અલખ, રતાળ અને સુરણની ગ્રાસમ યાલુ છે. આડુ પેની ૧૦ રતલ, લસણ શી. ૧-૬ રતલ.
 પાપક નંબર ૧ શી. ૧૦, નંબર ૨ શી. ૮ ૧૦૦.
 કપુરી અને ચેવલી પાન જલર ભાષ, પોસ્ટેલ બુઈ. ખારકીટ ગોલ શી. ૧૦-૬ લાંબી અને રકવેર બારકીટ શી. ૧૧-૧ ડબન.
 રોટેસીયા, ન્યાસાલેન્ડ અને ઝેલ્ડખન કોંગોના જોરદરો વપર પુરઈ ખ્યાન આપી ઠોઠ પછુ વરત પરમીટ કઠાવી મોકલશું.
All prices subject to Market fluctuations.
A. KADER & Co., (PTY) LTD.
 WHOLESALE FRUIT MERCHANTS
 P. O. Box 251. DURBAN.

ફરનીચર! ફરનીચર!! ફરનીચર!!!
 ઘેડમુમ મુદ, ડાર્ફનીમુમ મુદ, વોઈંગાલ, ડરેસીમ એસ, સાઈક ઠોઠ ઓફીસ ટેસ્ક, યુકે કેસ, ટેબલ, તલન કીકાવલ અને અરીરી સકસો. જલે પધારી લાભ લેવા સુકસો નાક.
 —બોક્સ, ટેબલ અને કીચન ફરેચર—
 જો હમારી દેખરેખ નીચે તઈયાર થાય છે. તેનો સ્ટોક હમેશાં તઈચર રહે છે. માત્ર રોકડા ભાવોના પ્રાઈસ લીસ્ટ મંગાવો અને વેપાર આગલ વધારો.
L. MISTRY
 51 BREE STREET, BURGERSDORP. J'BURG.
 PHONE 33-4691. BOX 2526.

હોઈની મોટામાં મોટી વિમાની કમ્પની તમારી સેવામાં
 —ધી—
ન્યુ ઈન્ડીયા ઈન્સ્યુરન્સ
કંપની લીમીટેડ
 સાઉથ આફ્રિકાના એકજ મુખ્ય પ્રતિનિધિ
રસ્તમજી જલભાઈ રસ્તમજી
 ૧૪૦ કવીન સ્ટ્રીટ,
ડરબન — નાટાલ.
 સેવા અને નિર્ભયતા
માટે અમને મળો.
 યધી જાતના વિમાઓ અમે ઉતારીએ છીએ.
 પી. ઓ. બોક્સ ૧૬૧૦.
 રેસીડેન્સ : ૧૧૧ ઇલેવનથ એવન્યુ,
 ડરબન.
 ટેલીફોન્સ:
 ઓફીસ : ૨૫૮૪૫
 રેસીડેન્સ : ૩૬૪૧૩.

મહાત્મા ગાંધી

બ્યાખ્યાનકાર : ગ્રેફેસર ડબલ્યુ. આર્નોલ્ડ લોહક એમ. એ. પી. એચ. ડી.
(અનુવાદક : પ્રીન્સીપાલ ડાહલતરાય મગનલાલ કેશાબ, રૂડીપોર્ટ)

પીટરમેરીટજમખનું રેલ્વે રેશન! ડેવી અણુધારેલી જમા, જ્યાં ખીટીય સામરાજ્યને હીન બીન કરવાનું હથીપાર માંધીજીએ ધડી કાઢ્યું. ૧૯૩૩ના મે માસમાં દોહથી આવી મહાત્મા નાટાલમાં હત્યા. એક વકીલ તરીકે એઓ આબ્યા હતા. એક ડેશ છૂતવાનો હતો. અને વકીલનો ધંધો એમને રાજ કરવાનો હતો. ૧૯૩૦માં આપણે એમને એક મંત પુરૂષ તરીકે જોઈએ છીએ, તેવા સંત પુરૂષ તેઓ આ વખતે દેખાતા ન હતા. એમણે યુરોપીયન પોશાક પહેરેલા હતા. ફેક ઠાટ, ચરાખર ગ્રેસ કરેલી ધ્વજ, ચક્રચક્રતા જોડા અને માથે પાંચડી હતી. પાંચડી મુસલમાનો ને પોતાને આરમ્ય કહેવાય છે તેઓ પહેરે છે તેવી. માંધીજી કહે છે કે આ એક મારી નબળાઈનું કારણ હતું. ડેશ લડવા માટે માંધીજીને પ્રીટોરીઆ જવાનું હતું. તેથી એમને ટ્રાંસવાલ જવા માટે એમના અસીસે એમને માટે પહેલા વર્મની ટીકોટ લીધી હતી, મહાત્માજી પહેલા વર્મના ડબ્બામાં બેસી ગયા, જ્યારે પીટરમેરીટજમખનું આબ્યું કે એક ઝોરો ઉતાઈ અંદર દાખલ થયો. તેણે એક શાહિન માણસને અંદર જોયો એટલે તરતજ આડને બોલાવી લાવ્યો. બે રેલ્વે અધિકારીઓ આવી પહેાંચ્યા ને માંધીજીને કહ્યું ત્રીજ વર્મમાં ચાલ્યા જાઓ. તેમણે કહ્યું મારી પાસે પહેલા વર્મની ટીકોટ છે. તો જવાબ મળ્યો તેનો કંઈ વધો નહિ તમે ત્રીજ વર્મમાં ચાલ્યા જાઓ. માંધીજીએ ના પાડી એટલે પોલીસને બોલાવવામાં આબ્યા. તેમણે માંધીજીને તેમજ તેમના લગેજને બંધાઈ ફેંકી દીધા. શક્ય છે કે માંધીજીએ લડવાનું મુકી દઈ ત્રીજ વર્મમાં મુસાફરી કરી હોત પરંતુ માંધીજીએ નીચે ઉતરી 'વેધર્મીમ રમ'માં રાત પસાર કરી. તે રાત્રીએ ધણીજ ધંડી પડતી હતી. પોલીસે એમને 'ઓવરકોટ' લગેજમાં મુકી દીધો હતો. અને પાણું આપમાન થયો એમ ધારી એમણે તે માટે પુછ્યું પણ નહિ

આખી રાત આ પ્રમાણે કાઢી. અને ધંડીમાં ધુબજ ધુજતા રહ્યા. પરંતુ તેજ રાત્રીએ એમણે અહીંસાનું મુંદર હથીપાર ધંડી કાઢ્યું પાછળથી ફુતીયામાં તેમને ધણીજ નામના મળી. આપણે ટુક/વખતમાં જોશું કે ચારિત્રિક બળને એઓ ધુબજ શિક્ષકારતા હતા. ઠાઇના પર બદલો લેવા કે શિક્ષા કરવી એ એમને ખીલકલ પસંદ ન હતું. પૈસો અને વૈભવ આ બેમાં એમને મુદ્દલ શ્રદા ન હતી. સંપૂર્ણ સાદાઈની અંદરજ મનુષ્યનું વ્યક્તિ પીકી શકે છે. અને અધ્યાત્મિક શક્તિ મેળવવી શક્ય બને છે. અને આ વસ્તુ મેળવવા માટે અપવાસ, આમ સંધમ, વિ. વસ્તુ જરૂરી છે. માનવીએને ઠોરવાને અને ઉતોછત કરવાને અહીંસાનું હથીપાર ઉતમ છે પોતાના દુસ્મનને ઠાઇ પણ મતના હવેમ વિના પોતાના પદમાં બેઠી બેસાની કળા એમનામાં હતી.

રંગભેદ સામે સૌથી અદ્યમ વિરોધ

આ બધી વસ્તુઓ એમણે મેરીટક મખના રેશન ઉપર ૧૯૩૩માં ધડી કાઢી હતી. શું એમણે એમની અમત વેદના દુર કરી, ડેશ છૂતી, ડેશ ચાલ્યા જવું? શું એમણે હોંદીઓ પાસેથી નાસી જવું કે આ ભતીખેદ સામે જુબેસ ઉઠાવવી? પરંતુ ચાલંસાહિનથી જોહાનીસખર્મ જતાં ને અનુબવ થયા હતા તેમજ પ્રીટોરીઆમાં ને મેરવર્તન થયું હતું. આ બધુ ધ્યન માં લઈ એમણે નક્કી કર્યું કે હોંદી ઝોન બાવી મુખારવા એમણે લડત આંદરવી. આમ ૨૪ વર્ષની જીમરે એમણે એક પ્રથમ બ્યાખ્યાન પ્રીટોરીઆ માં આપ્યું હોંદીઓને તેમણે કહ્યું એક ધાઓ સાચને વળગી રહેા, વેપારમાં પણ સત્ય જાળવો. સારી રવો કેળવો ધર્મને ન્યાતના

લેઈ જુલો અને અંગ્રેજ ભાષાનો અલયાસ કરો. માંધીજી એમનો ડેશ છૂતી ગયા તેમણે અસીસને કહ્યું તારો સામેવાજો દારી ગયો છે પણ સારી રીતે વર્તજ. ડેશ જવા એઓ ડરબન આબ્યા પરંતુ જવાને બદલે ૨૦ વર્ષ રહી ગયા. કારણ કે એમને 'ફેરવેલ' કંકશન અપાતુ હતું તે વેળા એક બાઇએ 'નાટાલ કરકપુરી' નામનું છાપુ આગળ મુક્યુ તેમાં જ્યાબ્યું હતું કે હોંદીઓને પાલોમેન્ટના હક મળ્યા હતા તે છુટવી લેવામાં આબ્યા છે. માંધીજીએ કહ્યું તેઓ તેમને મદદ કરવા એક માસ રહી જસે પરંતુ તેઓ ૨૦ વર્ષ રહી ગયા. કેમને વિચાર થતો હતો કે આ ૨૪ વર્ષનો યુવાન દક્ષિણ આફ્રિકાના ભતિ બેદ સામે જુબેસ ઉઠાવશે?

કૌટુંબીક વારસો

એમનો જન્મ ૧૮૬૯માં પૈસાદાર અને સંરકારી કુટુંબમાં થયો હતો. એમના પિતા અને દાદા રાજકીય વર્ણમાં સારી લામવગ ધરાવતા હતા. જ્યારે સત્તા યોહુ કામ કરતી ત્યારે તે સત્તા સામે તેઓ બળવો જમાવતા. એમના દાદા પોરબંદર રેટના વિવાન હતા. માંધી રકુલે જતા ત્યારે બહુ ફુશીપાર વિદ્યાર્થી ન હતા. ૧૮૮૮ એઓ લંડન ગયા. અને 'ધંનર ડેપવ'માં કામદાના વિદ્યાર્થી તરીકે દાખલ થયા. લંડનના ગરીબ લતામાં એઓ રહેતા. એઓ ધણીજ શરમાળ અને ઝોહા બોલા હતા. એટલે ત્યાં નું જીવન એમને બહુજ દુઃખી જેવું લાગ્યું અને તેથી ૧૯૨૧માં કામદાની પરીક્ષા પાસ કરી. તરતજ ડેશ પાછા ચાલ્યા ગયા. આ વખતે એમનો ખર્ચ લડતમાં અહવાડીઅની ૧૫/- શીલિંગ હતો હવે મહાત્માજીનું સાહય આફ્રિકાનું કાર્ય તેમજ હોંદીમાં કરેલા કાર્ય વિષે વિચાર

કરીએ તે પહેલાં આ અસાધારણ મનુષ્યના જીવન સિદ્ધાંતો ને એમણે મેરીટજમખનું રેશનપર ધડ્યા હતા તે ઉપર વિચાર કરીએ. માંધીએ દરેક મહાન પુરવની માફક એકાગ્રતા અને જીવનની અખડતામાં માનતા હતા. જેઓને માંધીજી પસંદ ન પડતા તેઓ એમને એક અનુની માણસ માનતા પરંતુ એમના કર્મમાં ઠોઈ પણ જાનતું અકુદરતી તત્ત્વ નહોતું કારણકે એમના કાર્યમાં ને એકાગ્રતા જેવામાં આવતી હતી તે એમના વ્યક્તિવની એકાગ્રતાને આભારી હતી. એમના જીવન અને હૃદયની મધ્યમાં અહીંસાનો સિદ્ધાંત હતો. જેવું અંગ્રેજીમાં અપુર્ણ રીતે Non-Violence એવો તરજીમાં કરવામાં આવે છે. એમની માન્યતા પ્રમાણે પૃથ્વી પરનું સારું જીવન અને ધર્મ એ કાંઈ આજસુ, વામના અને છુટકારાના વિચારો ન હતા.

માંધીની ડ્રીએ સત્ય કર્મ કરવા તે એક સક્રિય માર્ગ હતો. અહીંસા નો સિદ્ધાંત અને તેનું પાલન ધણીજ સારી રીતે અરપૂર્યતા નિવારણમાં જેવામાં આવે છે. તેમજ દરેક રાજકીય બાબતને ખુલાસો આજ સિદ્ધાંતથી થાય છે. તેમજ માનવજાત નો પ્રેમ અને એમનું કાર્ય પં લાખ દિલિત અણુતોના ઉદ્ધાર માટે થાય છે. તેઓ કહે છે કે, 'હોંદુ ધર્મને માથે અરપૂર્યતા એ એક કાણુ કલક છે. જ્યા સુધી હોંદુ ધર્મમાં અરપૂર્યતા રહેશે, જ્યાં સુધી હોંદુઓ માનસે કે હરિજનો અરપૂર્ય છે, ત્યાં સુધી સ્વરાજ્ય મળવું મુશ્કેલ છે. હોંદુ ધર્મમાં આંતરિક સુધારો કરવામાં તેઓ આમજ હતા. આ દિશામાં ઊડખાંધ એમને મુદ્દલ પસંદ ન હતી. બ્યાખ્યાત્મિક એકતા લાવવા મામતા હતા- કે જેથી ડેશનું જહુ થાય, અહીંસાના

સિદ્ધાંતનો ખીલે ઉપયોગ એમને માટે એ હતો કે કુનવની સત્તા કે બળ વાપરને રાજકીય બાબતને નિકાલ ન થઈ શકે. આને બદલે આત્માનું બળ વાપરવાનું વધારે ઉચિત ધાણું.

અહીંસક વિરોધ

યોડીજી વારમાં આપણે જોસુ કે માંધીજી ખીન વિરોધી નહતા. અન્યાયની સામે તેઓ સખતમાં સખત વિરોધ કરતા દરેક ભતની જુલોને કે દરેક પાપોના તે કટર વિરોધી હતા. પરંતુ તેઓ કહેતા કે વિરોધ દુઃખ સહન કરીને કરવો નહિ કે ખીલને દુઃખ આપીને-તેઓ માનતા કે નિકામ દુઃખ સહન કરવાથી આપણા વિરોધીઓની લાગણીના હેડાણમાં આપણે અસર કરી શકીએ છીએ. અને આનાથી કાર્યને એટલી બધી અતિ આપી શકીએ છીએ કે ને અતિ જુદિ વિવપક સમજથી આપણે આપી શકતા નથી. મહાત્માજી કીશીન લોહાનો મોક્ષિક દુઃખ સહન કરવાને સિદ્ધાંત પ્રમાર કરતા હતા. કુનવની દબાણ અને હથીપારોના બળ સામે તેમણે આત્માનું બળ મુક્યુ છે કે ને આપણે દુઃખ સહન કરવાની અલૌકિક શક્તિ આપે છે. રાજકીય ક્ષેત્રમાં જીત મેળવવા માટે અહીંસા એ કંઈ એક કળા નહતી. માંધીજી કહેતા પ્રજુ પ્રેમ, નસતા, અને કુવિચાર, તિરકાર, ઠોઈનું જુર ન ધવજીવું. એટલે અહીંસા. ન્યુ ટેરટોમેન્ટ વાંચનારને સમજ પડશે કે અહીંસા અને કાષ્ટરતાના શિક્ષણ વચ્ચે કેટલો સંબંધ છે. અને માંધીજી પોતે કહ્યુ છે કે આ પુરતે એમને સત્ય અને અસહકાર તરફ વાળ્યા છે. આપણે અસહકારની વાતોની મળક કરીએ અને જુદિહિન માનીએ. પરંતુ વિશ્વના બે મહાન પુરૂષને એ મહાન જુદિ ગમ્ય વાત લાગે છે. શ્રીદ માર્ચલ સ્મટસ જેઓ માંધીજીને બહુજ સારી રીતે ખીજાનતા હતા, ખીલ કરતાં સ્વોટ રીતે તેમણે અસહકારના સિદ્ધાંત અને વિરોધીને, દુઃખ સહન કરીને તેનું રૂપાંતર કરવા વિષે નિબંધ લખ્યો છે. રાજકીય વિચારકો આ પદતિ વિષે વિચાર કરે એવું સમટસનું મંતવ્ય છે. રાજકીય પદતિમાં માંધીજી નો આ સક્રિય કાળો છે.

ખીલ મહાન પુરૂષ હોંદના વિદવાન અને કવિ રવીન્દ્રનાથ ટાગોર કહે છે કે, 'હોંદ બળવાના ઇતિહાસમાં એક નવી કળા ઉત્પન્ન કરે છે. ને કળા ભારતના અધ્યાત્મિકવાદ સાથે મળીને રહે છે, અને સંસ્કૃતીને આ કળા શુદ્ધ રહે તો એ વસ્તુ એક અમુદ્ય બક્ષિસ બની રહેશે'

(અણુર)

નિષ્ફળતાને બે ભામમાં વહેંચીએ. જેઓએ વિચાર કર્યો પણ વર્તન કયું નહીં અને જેઓએ વર્તન કયું અને વિચાર કયો નહીં.

સ મા ચાર સંગ્રહ

રોષ્ય મહોત્સવ

ગુજરાતી હોદ્દુ મહિલા મંડળ ચુટણી સભા

—૩૨મન માં (ફવન્ડીસ વિભાગમાં) હોદ્દીઓ માટે ૧૦૦,૦૦૦ ધરો ખનાવ વાની યોજના જે પ્લોટપર કરવાની કરવન કાઉન્સીલની ઇચ્છા હતી તે પ્લોટપર હાલમાં ખનાના અને શાક માણના ખેતરો આવેલા છે. આથી ત્યાંના ખેડૂતોએ આ યોજનાનો સખત વિરોધ કર્યો છે.

—કેમરનના ઉપ-પ્રમુખ મયા અહવાડી યામાં ભારતના વડા પ્રધાન નહેરુને મળ્યા હતાં. તેઓએ એક લેખીત દસ્તાવેજ તેમને અર્પણ કર્યો હતો કે જેમાં આફ્રિકન સંરચાનો આઝાદી ઇચ્છા છે એમ જણાવ્યું હતું.

—ધરાણું વેપારી પ્રતિનિધિ મંડળ હોદ્દી આણું છે. આ મંડળ ત્રણ મળ્યોત્ત છે. તેઓએ દિલ્હીમાં ભરાય પછુ “હોદ્દી ૧૯૫૮”નું પ્રદર્શન જોયુ હતું અને સરકારના પ્રતિનિધિ સાથે વેપારી વાટાઘાટો કરી હતી.

—હોદ્દી કૌમીકલ પ્રતિનિધી મંડળ ઇસ્ટ આફ્રિકા આવનાર છે. આ લોખા ઇસ્ટ આફ્રિકામાં હોદ્દીની ખનાવતી દવાઓની અપત સંબંધે યોજનાઓ કરવા ઇચ્છે છે.

—હોદ્દીની કુટુંબનીયોજન સંરચાને સર કાર તરફથી ૧૦,૦૦૦,૦૦૦ રૂપીયા જનમપર અંકુષ ચુકવવા આપ્યા છે.

—અમેરીકામાં કલડની ઉભની માટે રચાયેલી સંરચાઓ ૧૯૫૮નું “ફ્રીડમ ફૂડ”નું ઇનામ રૂડોલ્ફ બીમ ક જેઓ એક યીએટર ચલાવે છે અને કલડો માટે એક માસીક ડાપે છે તેમને આપવામાં આણું છે. યીએટર નીચે માટે ઉચકુ હોય છે. અને માસીકમાં તેમની ઉભતી માટે લખાણો અપાય છે.

—નહેરુએ એક પુસ્તકમાં હમણા જાહેર કર્યું છે કે તેમની પત્નીને નવેમ્બર ૧૯૨૪માં એક પુત્ર જન્મી એક અહ વાક્યુ રહી મરણ પામ્યો હતો. હારે થોકડે બંધ કામજો દીવાસાના તેમને મળ્યા હતાં.

—નાયદારના મહંત પાસેથી ૧૦ લાખ સે તાના અને રૂપાના દાગીના તથા વાસણોના જથ્થો જવપુર પોલીસે જપ્ત

કર્યો છે. આ માલ ટ્રસ્ટીઓના કબજા માં હોવો જોઈતો હતો.

—આચાર્ય બાવે હવે સૌરાષ્ટ્રમાં પ્રવેશ્યા છે તેમને લોકભારતીય વિલા-પીટમાં લાયક થયું હતું અને આચાર્ય-રૂપ જોયા હતાં. આ સમયે ડેવિસ પ્રમુખ ટેબર પછુ હાજર હતાં.

—નહેરુને તેમના જન્મ દિને ૭ લાખ ના ડાઈમંડના સોનાની જેટ પરદેશ વસતા હોદ્દીએ મોકલી છે. તેને જેમ. કે. લાલચંદ નામ આપ્યું છે.

હોદ્દીની મુલાકાતે પર્લ રોપ્સન
જન-ચુવારી ૨૬મીના પ્રજાસત્તાક દીનની ઉજવણીમાં ભાગ લેવા મી. પર્લ રોપ્સન હોદ્દી જવાના છે.

તેઓએ એક મુલાકાતીને જણાવ્યું હતું કે હું જલસાઓ કરવા નથી જતો પછુ એક મિત્ર તરીકે જવું છું. મારી ઇચ્છા ત્યાંના લોક રૂપોનો અભ્યાસ કરવાનો છે. મી. રોપ્સન એક નિત્રો સંગીત શાસ્ત્રી છે. તેઓએ જણાવ્યું હતું કે મારા ૬૦માં જન્મ દિને મને હોદ્દી ધણી ખાબ બીની શુભેચ્છાઓ મળી હતી. જેમાં હોદ્દીના વડા પ્રધાનનો સંદેશો પછુ હતો. ‘હું હોદ્દી જોવા ઇચ્છું છું અને ત્યાંના લોખોને અંબલી આપવા કલ્યા થોકુકે સંગીત પછુ પીરસીસ.

જાહેર સભા

શ્રી ટ્રાન્સવાલ યુનાઇટેડ પાર્ટીદાર એસોસાયટી

શ્રી ટ્રાન્સવાલ યુનાઇટેડ પાર્ટીદાર એસોસાયટીની જાહેરસભા તા. ૩૦-૧૧-૧૯૫૮નાં રોજ બપોરે ત્રણ વાગે રાખવામાં આવી છે. તેા સર્વે બાઈ જાહેરોને આ સભામાં હાજરી આપવા અમારી આગ્રહણી વિનંતી છે.

કામકાજ, જાહેર ચુટણી અને પરચુરણ.

ભુલાભાઈ ઠયાળજી પટેલ,
છાટુભાઈ ગોવિંદજી પટેલ.
મંત્રીઓ.

શ્રી ટ્રાન્સવાલ હોદ્દી સેવા સમાજનો રોષ્ય મહોત્સવ નિવે પ્રમાણેની તારીખે અને સમયે માંધી હોલ પં ફેકસ સ્ટ્રીટ જોહાનીસબર્ગમાં ઉજવવામાં આવશે.

કાર્યક્રમ: શનીવાર તા. ૧૩ ડીસેમ્બર ૧૯૫૮.

૧. સાંજે ૬-૩૦ થી ૭-૩૦ યજ અને ધાર્મિક વિધીઓ.
૨. સાંજે ૭-૩૦ જોહાનીસબર્ગના મેયર રોષ્ય મહોત્સવ સમારંભ ખુલ્લો ચુકશે.
૩. પ્રમુખનું પ્રવચન અને મંત્રીઓ તરફથી સમાજનો ઇત્યાંત.
૪. જાણીતી વ્યક્તિઓના પ્રવચનો.
૫. ચાલુ કામ કાળેની વચમાં સંગીત રાખવામાં આવશે

રવીવાર તા. ૧૪-૧૨-૫૮.

૧. સવારે ૯-૩૦ થી ૧૨ સુધી યજ બજન અને ધાર્મિક પ્રવચનો.
- બપોરે ૨-૩૦ જાહેર સભા મળશે જેમાં

૧. વિદ્યાલય, સંરકાર, સ્મશાન અને લાયબ્રેરીની સમિતિના પ્રમુખો તરફથી સંરચાનો ઇત્યાંત
૨. પ્રાચનો.
૩. સંગીત અને મનોરંજન કાર્યક્રમ ચાલુ કામકાળેની વચમાં થશે
૧. સાંજે ૭-૩૦ વાગે જુદા જુદા વિદ્યાલયની વિદ્યાર્થીઓ તરફથી મનોરંજન કાર્યક્રમ કરવામાં આવશે

સર્વે બાઈઓ અને જાહેરોને આ સમાજના ગૃહાન પ્રસંગે હાજરી આપવા આગ્રહણી વિનંતી છે.

એલ. વી. પારિખ,
(પ્રમુખ)

મગનભાઈ ભયુભાઈ,
વેણીલાલ એમ. જોદી.
જો. મા. મંત્રીઓ.

૩૨મનની ગુજરાતી હોદ્દુ મહિલા મંડળની વાર્ષિક ચુટણીની સભા ચુકવાર તા. ૧૨-૧૨-૫૮ના ૩-૩૦ના ૭૧ પ્રિન્સ ઝોડવડ રૂડીટપર આવેલા પટેલ હોલમાં ભરાશે. આ પ્રસંગે મેનોની ઉભતીમાં ભાગ લેવા ઇચ્છતી દરેક મેનોને તેમાં હાજર રહેવા અમારી ખાસ વિનંતી છે.

કાર્યક્રમ મંત્રીનો હેવાલ.
ખબનચીનો હેવાલ બાયલો.
નવા અધીકારીઓની ચુટણી.
પરચુરણ.

શ્રીમતી પુષ્પાબેન દેશાઈ,
ઉર્મિલાબેન જ. પટેલ.
મંત્રીઓ

લુકાકીપીઠ, ઇનકમ ટેકસ રીટન્સ,
લાઇસેન્સીંગ, રેવન્યુ ક્લેયરન્સ અને ઇનસ્પેક્ટરન્સ માટે મળો:

આર. વીકુલ
૧૨ યાકલ્લી આર્કેડ, ૩૮ માર્કેટ સ્ટ્રીટ,
કોરનર ડાયગોનાલ અને માર્કેટ સ્ટ્રીટ,
જોહાનીસબર્ગ, ફોન ૩૩-૧૬૫૪.

મુકાં મરચાં

આસરે ૩૩ રતલની ગુણી ૩૯-૦, ૧૫ રતલ કોથળાની શી ૧૯-૩, અને ૬ રતલ કોથળાની શી. ૮-૬. રોકડેથી છે. તેમજ આચાર માટે કાચા ફેરી-કાચા મોટા યુંદા મોટી કલીનું નવું લસણ અને લીલા મરચા લણ કરીને નવેમ્બરથી મળશે. માટે તાકીદે લખો:

MAARMANS PTY LTD.
Box 26, Phone 128.
Brits Transvaal.

વિનિત જોડણી કોરા

(ગુજરાતી હુ ગુજરાતી ડીકચનરી.)
ગુજરાત વિલાપીકોના - ડાઈમંટ ૧૮/૯
મળવાનું ઠેકાણું: આ ઝોશીસ
'Indian Opinion'
P. Bag, Durban, Natal.

માસ્ટર અધર્સ (મી.) લીમીટેડ

જ્ઞાત જાતનાં નાયકન, રેડ પી તેમજ પુતરાઈ કાપડ, સ્ત્રીઓ બાજુઓ અને પુરુષો માટે શ્રેષ્ઠ જાતના કુલન જર્સી, પુલોવર, કારકીનસ અને જમ્પાઓ માટે-ભુડીઝ, બીન્સ, બ્લેન્ડેડસ, શોલ્ક; નેપધીન્સ વિગેરે.

દરેક જાતના માલ માટે તપાસ કરવા બહામણ.

૩૩ વેન્સ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ.

ફોન : ૮૩૫-૬૭૮૬ — બોક્સ ૧૫૪૯.

માથે બાંધવાની રીઠન અને વેણીઓ

મખમલ, સાટીન, દાર્દા સીલકની, રીબન અનેક રંગ, ડીઝાઇન અને સાઈઝમાં મળશે, લગ્ન મંડપ અને મોટર શણગારવા માટે જથ્થાબંધ રીબનેા મળી શકશે.

બચ્ચાં માટે મખમલ, અને વેસમ તથા ફેલ્ટની ટોપીઓ કીકાયત ભાવે ખતાવી આપવામાં આવશે.

અંબોરે બાંધવા: મખમલ, વેસમ, ફેલ્ટન વિગેરેનાં કુલોની રંગ રંગની વેણીઓ અને અનેક પ્રકારના બ્રોચર્સ મળશે.

ઠેકાણું : માખરો હેટ્સ (મી.) લી.
લેડીઝ એન્ડ ચીલ્ડ્રન્સ હેટ મેન્યુફેકચરર,
ફોન : ૮૩૫-૭૯૯૧ પહેલે માળે,
બોક્સ ૫૨૫૭. માસ્ટર મેન્સન્સ
૩૩ વેન્સ સ્ટ્રીટ, — જોહાનીસબર્ગ.

સામાજિક ખબરો

ટ્રાંસવાલ હોદ્દા સેવા સમાજ

રૈષ્ય મહોત્સવ

ટ્રાંસવાલમાં હોદ્દાઓની ધાર્મિક સામાજિક અને ઈજવણીના ક્ષેત્રમાં વ્યવસ્થિત પ્રવૃત્તિ કરનાર મંડળ નહિ હોવાથી ૧૯૩૨માં ટ્રાંસવાલ હોદ્દા સેવા સમાજની સ્થાપના કરવામાં આવી હતી સમાજની સ્થાપનાને ૨૫ વર્ષ થઈ ગયાં છે એ સમય દરમ્યાનમાં સમાજે હોદ્દાઓની દરેક ક્ષેત્રમાં અપૂર્વ સેવા બજાવેલી છે.

સમાજને પોતાનું મકાન હોય તે તે સ્થળેથી હોદ્દાઓના હિતની દરેક પ્રવૃત્તિઓ કરી શકાય એ હેતુથી નોંદાનીસખર્ગમાં એક પ્રાપર્ટી ખરીદવા માં આવી હતી. તે સ્થળે ગાંધી હોલ અને શાળાનું મકાન ધાર્મિકમાં આબુ છે. એ સ્થળ શહેરના મધ્ય ભાગમાં આવેલું છે અને અમલનો લતો હોવાથી તેની કોમલ આંજ એક લાખ પાઉંડ ઉપર છે. તે સ્થળેથી હોદ્દાઓની દરેક પ્રવૃત્તિ કરવામાં આવે છે.

નોન-યુરોપીયન હોસ્પિટલમાં હોદ્દા ઓને પડતી મુશ્કેલી દુર કરવા માટે સમાજના નામનો વોર્ડ ધાર્મિકમાં આબુ છે અને લાલ આજ સુધીમાં હબરો હોદ્દાઓ લઈ રહ્યા છે.

આ દેશમાં હોદ્દા સંસ્કૃતી નાળવી રાખવા માટે માનુષાયા અને ધાર્મિક ઈજવણીની નરર હોવાથી ગાંધી ભારત વિલાબ્યાસની સ્થાપના કરવામાં આવી હતી એ વિલાલવનો આજ સુધીમાં હબરો બાળકોએ લાલ લીધા છે. એ વિલાલવમાં આંજ એક હબર બાળકો વિલાલવથી કરી રહ્યાં છે. બાળકોને દુરના સ્થળેથી લાવવા માટે એક બસ ની સગવડ રાખવામાં આવી છે.

હોદ્દા પ્રજામાં સાહિત્યનું વાંચન અને રાંન વધે એ હેતુથી એક લાખબેરીની સ્થાપના કરવામાં આવી છે જેમાં પુસ્તકો અને ધાપાઓના વાંચનને લાલ હોદ્દા પ્રજા લઈ રહી છે.

સમાજ તરફથી દર રનીવારે સવારે પ્રાર્થના સભા રાખવામાં આવે છે. અને તેમાં સારી સંખ્યામાં ઓ પુસ્થો હોનરી આવે છે. તેમાં પ્રાર્થના બજન અને ધર્મકયા કરવામાં આવે છે.

હોદ્દાઓ તરફથી ૧૯૧૮માં એક હોદ્દા સ્મશાન ધાર્મિકમાં આબુ હતું જેમાં લાકમાંથી અગીદાહ કરવામાં આવતો હતો. તે જગ્યાએ હાલમાં ગેસથી અમીદાહ થઈ શકે એવી

મશીનરી ગોઠવી પાઉંડ ૧૫૦૦૦ના ખર્ચે નવી ઢગનું સ્મશાન ધાર્મિકમાં આબુ છે.

સાહિય આફ્રિકામાં હોદ્દાઓ અને યુરોપીયનોમાં ધર્મનો પ્રચાર કરવા સમાજ તરફથી સ્વદેશથી ધર્મ પ્રચારકો બોલાવવામાં આબુ હતા અને વિલાલ્ય માં સારી ઈજવણી આપી શકાય તે માટે સ્વદેશથી શિક્ષકો બોલાવવામાં આબુ હતા.

સમાજ તરફથી સ્વદેશમાં રેલ અને ફુકાળ સંકટ નિવારણ માટે અને ભારતની સ્વતંત્રાની લડાઈ માટે વખતો વખત ફંડો મોકલવામાં આબુ છે.

સમાજ તરફથી દર વર્ષે દિવાળી રામનવમી કૃષ્ણ જ્યંતી મહાત્મા નિવારણ દિન અને સ્વતંત્ર દિન નિયમીત ઉજવવામાં આવે છે. સ્વદેશ માં કે સાહિય આફ્રિકામાં વખતો વખત ઉભા યતા પ્રજાગો માટે સભાઓ ભરવામાં આવે છે.

ગાંધી હોલમાં હોદ્દાઓના નાના મોટા મંડળોની સભાઓ ભરવામાં આવે છે. અને લગન પ્રસંગે ઉજવાય છે. ગાંધી હોલ નોંદાનીસખર્ગમાં હોદ્દાઓની પ્રવૃત્તિનું એક મુખ્ય સ્થળ બની રહ્યું છે.

સમાજના કેટલાક કાર્યકર્તાઓ સમાજની સ્થાપનાથી આજ સુધી અંત સેવા આપી રહ્યા છે. સમાજ ની પ્રવૃત્તિ એ વધોની થઈ રહેલી સેવા આ અને હોદ્દા પ્રજાના સહકાર અને સહાયને આભારી છે.

સમાજે ઉપર જણાવ્યા પ્રમાણે ૨૫ વર્ષમાં હોદ્દા જનતાની સેવાઓ બજાવી છે. સમાજનો રૈષ્ય મહોત્સવ શનીવાર તા. ૧૪ ડીસેમ્બરે ધણાજ ઉત્સાહ અને આનંદથી ઉજવવાને નિર્ણય કરવામાં આવ્યો છે. નોંદાનીસખર્ગ મેધર તરફથી રૈષ્ય મહોત્સવ ખુદ્દો મુકવામાં આવશે. મહાન વ્યક્તિઓના સંદેશો આંવશે. પહારના મહેમનોને આમંત્રણો આપવામાં આવશે મનો-રંજન કાર્યક્રમ રાખવામાં આવશે અને રૈષ્ય મહોત્સવ અંક પ્રસિદ્ધ કરવામાં આવશે. આ પ્રસંગે મોટી સંખ્યામાં હાનરી મુક્તિ એવી આશા રાખવામાં આવે છે.

ગીણાલાઇ વેલણ પારેખ પ્રમુખ : ટ્રાંસવાલ હોદ્દા સેવા સમાજ.

નિતીનું શિક્ષણ

દીકરો :-બાપુજી આપણા ધરાકનો માલ પરદેશથી આવી ગયો છે અને આપણે આપણા ગોડાહિતમાં ભયો છે.

બાપ :-એ હું જાણું છું.

દીકરો :-પણ હું એ જાણુવા માણું છું કે કામળની મસીદીઓ તમે શા માટે જોલાવી નાખી છો ?

બાપ :-આપણે તે ફરી બાંધી દઈશું.

દીકરો :-પણ આવી હબમત શા માટે ?

બાપ :-આપણે આપણી હબમતના પૈસા જુડા તારવી શકીએ એટલા માટે; મોટા હેરકટીંગ સહુનમાં હબમત નું કાષ બીલ આપતું નથી એટલે આવા પ્રકારના ખચો કરવા માટે ધરાકનો માલ જોલવો પડે છે.

દીકરો :-પણ તમે જે માણસો રોક્યા છે તે બધા શું કરે છે એ તમે જાણો છો ? દરેક રીમમાંથી થોડા થોડા કામળ કાઢી લે છે અને ફરી પેકીંગ કરી નાખે છે.

બાપ :-ગરાબર છે, ફરી આપણે આંસડી બાંધી દઈશું.

દીકરો :-અને તે માલ ધરાકને

આપશો ?

બાપ :-હા,

દીકરો :-જે તમારા ખીરસામાંથી નાનો હતો ત્યારે એક વખત પૈસા ચોરી લીધા ત્યારે તેને માર માંચો હતો અને છ'ડગીમાં કાષ રિવસ ચોરી ન ફુકરવી એવી સલાહ આપી હતી પણ શું તમે ધરાકના માલમાંથી ચોરી નથી કરી રહ્યા ?

બાપ :-તું મારા ખીરસામાંથી પૈસા લઈ લે તો એ ચોરી કહેવાય પણ હું જે કઈ છું એ તું વેપારમાં કરતો રહે તો એ ચોરી ન કહેવાય પણ વેપારી કુનેહ ગણાય.

દીકરો :-જે આપણા ઉપર વિશ્વાસ રાખે એને જ હોડો દેવો એ તે કથી જાતનો વેપાર છે ?

બાપ :-પૈસા કમાવો હોય તો આંતું કથી સિવાય છુટકા જ નથી.

દીકરો :-તમે મને માટે આ બધું કરો છો ?

બાપ :-તમને મોખાને સુખી કરવા માટે; હું તમારા માટે મોટા વારસો મુકી જવા માણું છું.

નિબંધ હરીકાઈ

જન-યુવારી ૩૦મીના ગાંધીજીની પુણ્યતીથી આવે છે. આ પ્રસંગને યાદગાર કરવા અમે "નિબંધ હરીકાઈ" રાખી છે. મહાત્મા ગાંધીજીનું કહ્યું કાર્ય તમને સર્વશ્રેષ્ઠ જણાયું તે ઉપર નિબંધ લખવાનો છે. જેમ વિચારપૂર્ણ અને સચોટ હોવો જોઈએ. અમે બધાને આમાં સામેલ થવા આમંત્રણ છીએ.

નિયમો

- 1 લેખ મુદ્દાસર અને સચોટ હોવો જોઈએ.
- 2 ૧૨૦૦ શબ્દોથી બધું નહીં.
- 3 સારા અક્ષરે એક પાણી લખાવવો.
- 4 બાપા યજ્ઞરાતી.
- 5 વય લખનારની ૨૫ અથવા તેથી ઉપરની.
- 6 મોકલવાની ઉલ્લી તારીખ ૨૩-૧-૫૯.
- 7 લખલ થવાની ઉલ્લી તારીખ ૯-૧-૫૯.
- 8 લખલ થી ૨/૬. (૨૦'૫ અથવા વોરટલ મોહરથી)
- 9 ઇનામ ૧ ૨ ૩ રહેશે.
- 10 પ્રથમ આવનારનો નિબંધ પ્રસિદ્ધ કરાશે.
- 11 મોખ જણાતા આ નિબંધ ઇંગ્લીશમાં અનુવાદ કરી અપાશે.
- 12 લેખમાં પુસ્તકોના ઉતારા ન હોવા જોઈએ.
- 13 પોતાના જીવન પરનીજ અસર અથવા દુનીયાપરની અસરનું સત્ય સચોટ રીતે વર્ણન હોવું જોઈએ.

લાખલ ફોર્મ

સારે અક્ષરે ભરી મોકલો

નામ.....

સરનામું.....

વય.....શિક્ષણ ઇંગ્લીશ.....શિક્ષણ યજ્ઞરાતી.....

ધંધો.....

મોકલવાનું સરનામું
Indian Opinion, — P. Bag, — Durban.

**હિંદ અને પરદેશના ડાહરેકટ ઈમ્પોર્ટર્સ
ધરાકો ને હોલસેલ**

અગરબત્તી

હિંદથી : "રૂમીમર બ્રૅન્ડ" નંબર RYV ૮-૧; "મિ રોઝસ" નં. ૬૦૬ ૬ તોલા ૩૫-૦; "ગેટવેચ ઓફ ઈન્ડિયા" નં. ૫૧૧, ૩ તોલા ૪૨-૦; ૬ તોલા ૬૧-૦; "વાસંતી" (દરેક પેકેટમાં અત્તરની બાટલી) ૧ તોલા ૨૬-૬; ૨ તોલા ૫૦-૦; ૩ તોલા ૭૦-૦; ૪ તોલા ૯૦-૦; ૫ તોલા ૧૦૦-૦; "અમેલી" ૨ તોલા ૬-૬; "સુખ રાણી" ૧ તોલા ૧-૦; ૨ તોલા ૬-૬; "ક્ષતા મનોપકર" ૪ તોલા ૪૦-૦; ૬ તોલા ૫૫-૦.

પાકિસ્તાનથી : "રૂમીમર બ્રૅન્ડ" નં. RYV ૧-૦; "મિ રોઝસ" નં. ૬૦૬ ૩ તોલા ૩૧-૦; ગેટવેચ ઓફ ઈન્ડિયા" નં. ૫૧૧ ૩ તોલા ૩૬-૧; ૬ તોલા ૮૧-૬; "અમેલી" ૨ તોલા ૧૫-૬; "મીલાઈ" નં. ૬૬૬ ૩ તોલા ૨૧-૬; ૪ તોલા ૩૩-૬; "કેપટન" ૩ તોલા ૨૩-૦.

ઉપર જણાવેલા અગરબત્તીના કાવે, ડઝનના હિસાબે છે. ઓર્ડરની સાથે મહેરબાની કરીને રોકડા મોકલવો.

કેરમ બોર્ડસ

હિંદથી : (ધણ વરસોની મહેનત બાદ અમારા સ્ટોકમાં નવો જોરો) "એ" ક્લાસી બડા બોર્ડસ સાથે પા. ૧-૫-૦.

"બી" ક્લાસી પાતળા બોર્ડસ સાથે પા. ૫-૧૫-૦.

ઉપર જણાવેલા સાથે વધુમાં પાંચ વધારે રમતો પણ મળશે. કેરમનો બોર્ડ ધણો સુંદર અને પોલીષ કરેલો છે.

પાકિસ્તાનથી : "રજર કુવિન" (ઉલ્લા કસ વરસથી પ્રખ્યાત) પા. ૫-૫-૦. "નિલ્લ કોર્નર" (ઉપર ઝુલ્લ) પા. ૪-૧૫-૦.

(આ કેરમ બોર્ડસ સાથે સ્ટાઈલર તથા તેની કુકરીઓ તથા રમત કેવી રીતે રમાય છે, એની મુખનાઓ સાથે આવે છે).

ધરાકોને ખાસ ભાવ આપવામાં આવશે, કેરમ બોર્ડસ ઉપર કેસ બરનારને, ખાસ ભાવ ઉપર ૫ ટકા ઓછા કરવામાં આવશે.

અપ કન્ડીના ઓર્ડરમાં રેલ તથા બેન્ક એક્સચેન્જ મોકલવી.

અમારા સ્ટોકમાં હવેશ આવતો માલ : નાળીયર, સુકા મેનઝ, લસણ, કપુર, બોન્ડે ડક, એમ. બી. નરસ, આમલી, મસુર, કેરમ બોર્ડ, અગરબત્તી, સુકા દ્રાક્ષ વિગેરે વિગેરે. વેપાર અંગે ખાસ તપાસને ધ્યાન આપવામાં આવશે.

અમારી સાથે વેપાર કરી શકો તે ખીલઓ પાસે જવાની શું જરૂર છે? (અમે ડાહરેકટ ઈમ્પોર્ટર્સ અને જનરલ મર્ચન્ટ છીએ).

A. K. HOUSEN & SONS
116 Queen Street, Phone : 27349.
Box 2168, DURBAN,

હમણાજ આવેલ શીપમેન્ટ

ફરેક જાતની અગરબત્તીઓ નેવી કે "ત્રણ રોઝ" ગેટવે ઓફ ઈન્ડિયા, અસોહારવાર, મુમબી રાણી, આમેલી, ક્ષતા મનોપકર, વાસંતી, કમ્બુ દરવાર વિગેરે. અમારા પ્રાઈવેલીસ્ટ માટે લખો. (અમે ફક્ત હિંદની બનાવટનીજ અગરબત્તીઓ રાખીએ છીએ.)

ખાસ ઓર્ડર

ચોડાક સીલકમાં રહી ગયેલ

મુંબઈનો ખદાની લીલા દહવે ૧૬-૦ રતલ ૨ નું ટીન

" સુકો દહવે — ૮-૦ " ૧ " "

રોડેશીયાના ગ્રાહકોને સ્પેસીયલ ઓર્ડર

લીલુ આફુ ૭ પેની રતલ
લીલી હળદળ ૭ " "
આંબા હળદર ૭ " "
મોટી કળી વાળુ લસણ ૧/૨ રતલ
નાની " " " ૧૦ પેની રતલ

માલ બરોબર પેક કરી આવીશું.

ઓર્ડર સાથે પેસા મોકલવા વિનંતી છે.

અમે નીચેની વસ્તુઓ ડાહરેકટ ઈમ્પોર્ટ કરીએ છીએ. માલ સારો અને કીફાયત ભાવે મળશે. અમારા પ્રાઈસ લીસ્ટ માટે લખો :

શેષા ચણા, બદામ, એલચી, પોવા, મમરા, સેન્ટ-સેપારી, કાચી સોપારી, શેરી સોપારી, જાળ, આંબલી, કાથો, હાંમ, મસુર, દરેક જાતની દાળો, ચણાનો આટો, અડદનો આટો, પાણીવાળા નાળીયર, વરીયારી, છાં, લર્ચીમ, મેથી, રામ, અજમે, સુવા, હાંમેલ, ધાણા, ધાણા દાળ, આખા મરચાં, નારીયેળનો છુકો, રાજબરો, ખસખસ, હળદળ, વિગેરે.

K. HARIBHAI & SONS (PTY) LTD.
Direct Importers : Wholesale & Retail Merchants.
81 Victoria Street, — P.O. Box 2156 — Durban.
Telegraphic Add. "BHAISONS"

શ્રીમતી તહેમી સોરાબજી રસ્તમજી

જણાવતા આનંદ થાય છે કે તેઓ

નેશનલ મ્યુચ્યુઅલ લાઈફ એસોસીએશન ઓફ ઓસ્ટ્રેલિયા લીમીટેડ

સ્થાપના ૧૮૬૬ વિક્ટોરીયા, ઓસ્ટ્રેલીયા

— ના —

પ્રતિનિધી નિમાયા છે

નેશનલ મ્યુચ્યુઅલનો જાહેરાતો વિષે એ ખરી જાંચધરી છે.

વધુ વિગત માટે લખો ચા મળો :

૧૦૬ મેન્સફીલ્ડ રોડ, — ડરબન.

બોક્સ ૪૭૬,

ટેલીગ્રામ—કેબલ "સોરાબજી"

ટેલીફોન : ૪૭૮૮૮

૪૭૪૫૩